

โพธิธรรมา

แต่.....

จาก.....

ไตรภพธรรม

โดย สมณะโพธิรักษ์

ISBN 974-374-087-2

พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๒๓

พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๖

จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ : บริษัท ฟ้าอภัย จำกัด

๖๔๔ ซอยเทียมพร ถนนนวมินทร์

คลองกุ่ม บึงกุ่ม กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐

โทร. ๐-๒๓๗๕-๘๕๑๑ โทรสาร ๐-๒๓๗๕-๗๘๐๐

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : นางสาวลัดดา ปิยะวงค์รุ่งเรือง

ราคา ๔๐ บาท

คำนำ

“โคลก” เป็นหนังสือที่เคยพิมพ์ไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ เกิดจาก มีญาติธรรมที่ศรัทธาพ่อท่านพระโพธิ์รักษ์ อยากได้รูปของพ่อท่าน ไร่เดือนสติ เตือนใจให้พากเพียรทำความดี ทางฝ่ายธรรมภาพขณะนั้น ก็ช่วยเป็นธุระให้ เมื่อมีภาพแล้วก็ถือโอกาสขอให้พ่อท่านช่วยเขียนคาถา หรือคำสั่งสอนลงไปด้วย

ถ้อยคำเหล่านั้นส่วนหนึ่งเป็นกรรมฐานของเจ้าของภาพโดยตรง อีกส่วนเป็นคำเตือนสติทั่วไปที่ช่วยกันเก็บรวบรวมไว้ จนเกิดหนังสือ “โคลก” ดังกล่าวแล้ว เมื่อจะนำมาพิมพ์ใหม่อีกครั้งจึงเพิ่มโคลกธรรม ที่พ่อท่านแสดงไว้ต่างกรรมต่างวาระจนถึงปัจจุบัน

หนึ่งในหนังสือเล่มนี้ เราใช้คำว่า “อาริยะ” แทน “อริยะ” เพื่อ แสดงความหมายที่ต่างจากความเข้าใจของคนทั่วไปที่เข้าใจว่า “อริยะ” หมายถึง ผู้ที่ดำรงชีวิตมักน้อย สันโดษ ปลีกหนีจากสังคม และมี คุณวิเศษด้านอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์และอาเทศนาปาฏิหาริย์ ซึ่งไม่ใช่ คำสอนของพระพุทธเจ้า แท้จริงความหมายของคำว่า “อริยะ” คือ ผู้ที่สามารถลดละกิเลสได้ตามลำดับ ๔ ขั้นตอน จนเป็นพระโสดาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามี และพระอรหันต์ พ่อท่านใช้คำว่า “อาริยะ” ในความหมายประการหลังนี้

อีกคำหนึ่งคือ “สร้างสรรค์” ในที่นี้ไม่มี “ค์” เพื่อหมายถึง การทำงานด้วยปัญญา หรือเลือกที่จะสร้างเฉพาะสิ่งที่มีคุณค่าประโยชน์ ต่อสังคม

ด้วยความปรารถนาดี
บริษัท ฟ้าอภัย จำกัด

✿ เรื่องการสั่งสมการกระทำจนพอกเป็นนิสัย
เป็นบารมีนั้น เป็นความจริงแท้
ถ้าเราไม่พะวงถึงบารมีเก่าเลย
เราพยายามสร้างนิสัย สร้างบารมีใหม่ของเราเรื่อยไป
เราก็จะมีบารมี พอกพูนให้ตัวเราเองมากขึ้น ๆ

(๘ มี.ค.๑๓)

✿ ความซื่อสัตย์
อย่าให้มันแสดงออกมาจากตัวเรา
เพิ่มความดีเข้าไป
ให้เป็นบารมีพอกพูน

(๘ มี.ค.๑๓)

✿ ผู้ที่มี “การรับเอา” แต่ไม่มี “การให้” นั่นคือผู้ขาดทุน
เพราะเป็นผู้ทำจิตของตนให้เอียงไปสู่โลกะ
ส่วนผู้ที่มีแต่ “การให้” โดยมี “การรับเอา” น้อยได้เท่าใด ๆ
กลับยิ่งได้กำไรมากเท่านั้น ๆ
เพราะเป็นผู้ทำจิตของตนให้หมดโลกะ
และเอียงเทเข้าสู่ความหมด ความจบ หรือสุญญตา

(๑๗ มี.ค.๑๗)

✱ “อย่าเผลอใจ-อย่าห่างใจ”

เมื่อใด“ผัสสะ”เกิดจะต้อง “รู้” ให้ทัน“ความเกิด”นั้นที่ใจ

ถ้า “ความไม่สบายใจ” (โทสะมูลจิตทุกขนาด) อุบัติ

จะต้องจัดการไม่ให้มันมีก่อนอื่น ไม่ว่าจะกรณีใดๆ

แม้ “ความสบายใจ” (โลภะมูลจิตทุกขนาด) อุบัติ

ก็อย่าหลงเมตตียึดมั่นเป็นอันขาด

“รู้ใจ” ว่ามีโลภะ มีโทสะหรือไม่

ขณะใด คือเมื่อนั้นพันโมหะ

“ทำใจ” ให้พันโทสะ พันโลภะในขณะรู้ๆ เสมอนั้น

คือผู้เดินตรงลัดเข้าสู่นิพพานด้วย “ทางเอก” เส้นเดียว

ที่สร้างไว้โดยบุคคลที่ชื่อว่า “พระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

(๑๑ ก.พ.๑๘)

☺ ผู้จะก้าวออกจากกรอบแห่ง “โลก” ได้นั้น ต้องเอาจริง !

(๕ ธ.ค.๑๘)

๑ “เรียบง่าย สบาย ว่างดี จริงหนอ!

ท่านเล็ก! ท่านหยุดอะไรได้บ้างเล่า?

จิงเบาเบย พันบ่วงที่ต้องดิ้น

พันทุกข์ที่ต้องรื้อรันทหายอยู่มิรู้แล้วได้?”

(๒๒ ธ.ค.๑๘)

✿ “โลก” นั้นมันเก่งกว่า “ธรรม” มาก
มันจึงสามารถสะสมพลโลก
ที่เต็มไปด้วยโลกธรรมได้มากมายทับทวีขึ้นทุกวัน ๆ...
คนผู้เอาชนะโลกได้แต่ละคนนั้น
จึงเป็นมนุษย์ผู้ “ยิ่งใหญ่” จริง ๆ
ที่อาจสามารถแหวกพลโลกออกมา “อยู่เหนือโลก” ได้
แม้จะมีจำนวนน้อยก็ต้องนับว่าเป็นผู้เก่งยอดเยี่ยมแท้จริง ๆ
คุณจึงเป็นผู้สะสมว่านวงศ์พงศ์พันธุ์
“คน” ชนิดที่ชนะโลกให้ได้มาก ๆ
สมกับชื่อของคุณนั้นเกิด
อย่าเป็นคนในโลกสะสมไว้อย่างไม่ราชื่อนั้นเลย...

(๔ ธ.ค.๑๘)

✿ เพื่อนคุณเขาตายไปแล้วก็มี!
และที่ยังอยู่ก็มี... ทว่าที่ยังอยู่ ยังไม่ตายนั้น
ล้วนแล้วแต่ยังเป็นนักต่อสู้ผู้ “เมามัธ”
เหมือนคุณนั้นแหละทั้งนั้น...
ภาพที่เห็นนี้ก็เพื่อนของคุณจริง ๆ
แต่เป็นผู้ที่ตายแล้ว หรือ “ยังอยู่”
ทว่า... “ไม่เมามัธ”

(๒๒ ธ.ค.๑๘)

✧ จิตที่วางได้ดีแล้วนั้น

จะเป็นเครื่องใช้ของเราสำหรับเราเท่านั้น

และจิตที่รู้สมมุติในโลกกับเขา

แล้วหาทางช่วยเขาด้วยนั้น

จะเป็นความประเสริฐที่โลกต้องมี ต้องได้

เป็นคุณค่าสำหรับเราด้วย สำหรับโลกด้วย

(๓๐ ม.ค. ๑๙)

✧ บิณฑบาตนั้น คืองานแสดงธรรมโปรดสัตว์ของนักบวช

ผู้มีคุณธรรมที่แท้จริง

คนผู้ได้พบ ได้รับ “ธรรม” จะเกิดผลในจิตจริง ๆ

สอບດູຮູ້ໄດ້ ເປັນຄວາມເຈັຽຍູ ຄວາມປະເສີຽຈຽຈຽ

ธรรมนั้นคือ ศรัทธา-ปัญญา-ปิติ

ที่สำคัญคือลดความโลภ และลดความโกรธลงไปอย่างแท้

มิใช่คนผู้พบนักบวช

ตักบาตรกับนักบวช แล้วจะได้ความโลภใส่ใจเพิ่ม

ได้ความพยาบาทผูกพันขึ้นอีก เพิ่มมาเป็นอันขาด

✧ ศรัทธาแม้จะมีมาก มีแรง

แถมวิริยะดีจัดปานใดก็ตาม

แต่ถ้าขาดสัมมาทิฐิเสีย ก็ไม่มีหวังพบกับนิพพาน

(๒๒ พ.ค. ๑๙)

* คนผู้ตักบาตรเป็นนิจ นั่นคือ ผู้ประพฤติธรรมแล้ว
แต่จะได้ผลเป็น “บุญ” หรือไม่?

ก็ขึ้นอยู่กับการทำจิตอย่างไร?

ในตอนตักบาตรนั้นเท่านั้น!

ถ้าตั้งจิตขอนั้นขอนี้ ในการตักบาตร

นั่นคือ ผู้ตักบาตรนั้น ยิ่งขอยิ่งไม่ได้ “บุญ”

ยิ่งอธิษฐานขอเอาโนนเอานี้มากเท่าใด ๆ

ก็ยิ่งไร้ผล “บุญ” ยิ่งเท่านั้น ๆ

ผู้ตักบาตรด้วยศรัทธาที่พร้อมด้วยปัญญาแท้

โดยไม่ต้อง “ขอ” อะไรเลย

และพยายามตั้งจิตให้อยู่ในสภาพจิตสะอาด

อย่าให้มีโลภะ-โทสะ-โมหะใดๆ ให้ได้

อย่างละเอียดผุดผ่อง ทุกที ๆ นั่นแล

คือผู้ได้ผล “บุญ” มากทุกครั้ง

เพราะทำ “อธิษฐาน” ถูกภาษา ถูกสังขารธรรม

เป็น “สัมมาอาริยมรรค”

(๒๒ พ.ศ.๑๙)

๕ “นิพพาน” นั้นไม่ใช่คนเก่ง

แต่“นิพพาน” นั่นคือผลของคนผู้มีปัญญา

รู้จัก “เจโตวิมุตติ” และทำ “เจโตวิมุตติ” นั้นๆให้ตนเอง

ได้สำเร็จจนไม่กลับกำเร็บ อย่างสัมมาทิฏฐิแท้จริง

(๒๒ พ.ศ.๑๙)

☉ ผู้กินอย่างฉลาด คือ ผู้รู้จักกินธาตุแท้ๆ
ที่พอแค่เลี้ยงกายเท่านั้น
มิใช่หลงรูปของกิน หลงติตรสของกิน หลงกลิ่นของกิน
และหลงอัศจรรย์ของของกิน
ผู้ฉลาดและ “ทำได้” แท้จริงแล้ว
จะเป็นสวรรค์พิสุทธ์ที่ไม่ใช่สวรรค์ลงได้เองกับตนแท้จริง

(๒๒ พ.ศ.๑๙)

* ผู้ปรารถนาจะได้ “ภาพ” อาตมาไว้นั้น
จะต้องรู้ให้จริงว่า “ภาพ” ของอาตมาเป็นอย่างไร
ประกอบพร้อมด้วยคุณสมบัติอย่างไร? (สภาพ, สภาวะ)
ต้องรู้ ต้องอ่านให้ออก ให้ลึกซึ้งทั้งนามธรรม ทั้งรูปธรรม
และต้องรู้ด้วยว่า (ส) “ภาพ” อย่างไร?
ที่เราควรจะถ่ายถอดเอาให้ได้เร็วที่สุด แนบเนียนที่สุดด้วย
นั่นแลคือ ผู้ได้ “ภาพ” ของอาตมา
หาไม่คุณจะได้แต่แผ่นกระดาษที่มีสีกันเท่านั้น

(๓ มิ.ย.๑๙)

☉ “ภาพ” นี้มันเป็นเพียงเส้น แสง เงา สี
แต่ “ความจริง” ที่คุณต้องการแท้ๆ นั้น
ไม่ใช่เพียง “ภาพ” หรือแม้แต่ที่สุด
“ความจริง” นั้นจะไม่ใช่ “มโนภาพ” เป็นอันขาด
ขอให้คุณพยายามเพื่อได้ “สภาพ” อันสมภาพให้ได้

(๑๑ มิ.ย.๑๙)

✱ “ผี” ในป่าซำนั้น มันคือผีหลอกๆ
“ผี” ในตัวคนนี่แหละคือผีแท้ๆ จริงๆ
ใครฆ่า “ผี” ในตนได้ ผู้นั้นคือ “พระ” แท้จริง
แม้ไม่ต้องห่มจีวร โจนหัว

✱ “ยอดความสุข” ประการแรกที่คนผู้ฉลาดแท้
จะพึงได้เป็นอารยสมบัติ นั้น คือ “เราไม่โกรธ”

(๗ ต.ค.๑๙)

✱ “ความรู้” ของตนจะพาดนยิ่งใหญ่ได้ก็จริงที่สุด
แต่ “ความไม่รู้” ในตน หลงตนว่าใหญ่ ว่ายิ่งใหญ่
ก็เลวที่สุดและจริงที่สุดเสียอีก

(๑๖ พ.ย.๑๙)

✱ ผู้ที่เห็นกิเลสของตนอยู่กับตนแท้ๆ ขณะใด
นั่นคือ ผู้เริ่มไม่มีกิเลสขั้นต้น คือพ้น “โมหะ” แล้ว
จงอย่าให้กิเลสมันชนะเราทุกครั้งให้ได้
นั่นคือ เราเป็นผู้ไม่มีกิเลสแล้วโดยจริง
ขั้นกลางคือพ้น “โทสะ” เมื่อทั้งรู้
ทั้งได้ทำดังนี้เสมอๆ
ความดับสนิทแห่งกิเลสขั้น
ก็จะเป็นสมุจเฉทได้เป็นขั้นสุดบริบูรณ์
นี้แหละคือพ้น “ราคะ” สนิทสูงสุด

(๓ พ.ย.๑๙)

* หัดเสียสละหรือให้ของที่เรารักแก่ผู้อื่นให้ได้เสมอๆ
แต่อย่า “อยากได้” อะไรตอบแทน
นั่นคือเรากำลังสะสม “นิพพาน” ให้แก่ตนเอง

* ผู้รู้ว่าตนโกรธอยู่ที่ใด ก็ไม่สนุก ไม่อรรอยอยู่ที่นั่น
แต่ก็ไม่ทำตนให้หยุดเสียจากความโกรธนั้นๆ
ผู้นั้นก็ยัง “โง่” แท้ๆ อยู่นั่นเอง

* ผู้จะบรรลุนิพพานได้นั้น มีหลักสำคัญอยู่ว่า “ต้องเอาจริง!”

(๓ พ.ย. ๑๙)

* ผู้ที่หลุดแล้ว พ้นแล้ว ย่อมหลุดก่อน พ้นก่อน
และย่อมนำหน้า
ผู้กำลังแจ้งในนิพพาน
ย่อมสว่างไสว ย่อมผุดผ่องและโดดเด่น เป็นกลาง
ผู้ที่มีตาดี มีความเป็นอาริยะ
เห็นและเลื่อมใสในผู้นำหน้าแท้
เห็นและซาบซึ้งใจชัดในผู้เป็นกลางจริง
ก็ย่อมจะตามอย่างกระชั้นชิดติดมาเป็นท้าย
ดังนี้เสมอแล คือศาสนาพุทธ

(๑๑ พ.ย. ๑๙)

* สะอาด ผ่องใส โดดเด่น รุ่งแจ้ง สงบ
สุดยอดแห่งความสุข

(๑๑ พ.ย.๑๙)

* ผู้เห็น “โลกธรรม” เป็นสิ่งน่าได้ นามี น่าสะสมแสวงหา
ก็จะสำคัญมั่นหมาย เอาตายเอาเป็นอยู่กับ “โลกธรรม”
สุขทุกข์อยู่กับ “โลกธรรม”...
ผู้เห็น “โลกุตระธรรม” แท้จริงเท่านั้น
ที่จะเลิกสุข-ทุกข์กับ “โลกธรรม” ได้แท้จริง จริง ๆ

(๑๑ พ.ย.๑๙)

♣ การได้ “ให้” แก่ผู้อื่นเสมอ
หรือผู้ได้ทำการเสียสละนั้น
ก็เป็นคุณธรรมที่เลิศ ที่ยอดแล้วสำหรับผู้ทำ
ยิ่งเราได้ให้ หรือได้เสียสละด้วยปัญญาว่า
นี่สมควรหรือไม่สมควร แล้วจึงให้ จึงเสียสละ
ก็ยิ่งเลิศ ยิ่งยอดยิ่ง
และที่สูงสุดเราให้ด้วยจิตสงบ จิตเฉย
เสียสละด้วยจิตเปล่า ไม่ต้องการอะไรมาตอบแทน
ให้โดยไม่มีจิตคิดแลกเอาอะไร
แม้แต่เพียงเปลอยยึดเอาคุณธรรมความดีไว้
เพื่ออวดอ้าง ช่มกับผู้อื่นก็ไม่มี
ก็ยิ่งนั่นแหละคือ ยอดธรรม
เลิศมนุษย์ สำหรับผู้ทำได้ เป็นได้

(๑๑ พ.ย.๑๙)

* ผู้รู้ตัวว่ามี “ภาวะ” แล้วรู้จักขีด “ขอบเขต” ของภาวะ
ไม่ให้โตใหญ่ หรือเพิ่มให้แรงขึ้นมาอีก
และไม่หา “ภาวะ” ใหม่มาให้दनอย่างฉลาด
ก็มีวันจะสิ้น “ภาวะ” ได้แน่นอน

(๑๑ พ.ย.๑๙)

* “ผู้ที่ได้ตักบาตรกับพระอาริยะเพียงหนึ่งครั้งนั้น
ได้บุญยิ่งกว่าผู้ตักบาตรกับพระที่ไม่ใช่อาริยะร้อยครั้ง”
ดังนั้นการ “ตักบาตร” จึงควรใช้ “ปัญญา”

(๓๐ พ.ย.๑๙)

* “นิพพาน” นั่นคือ ความสุข
ที่ยิ่งกว่าความสุขซึ่งมนุษย์ควร “รู้”
และควรไปให้ได้แท้จริง
ที่สุดผู้รู้จักแม้เพียง “นิพพาน” น้อยๆ ก็จะสามารถ
ดังนั้นจึงรู้ “หนทางที่จะไปให้ได้”
แล้วก็ตั้งหน้าตั้งตา... ไป...ไป...ไป...ให้ถึงเถิด!

(๓๐ พ.ย.๑๙)

* ผู้รู้...เพียง “รู้” แม้จะรู้อย่างเก่งยอดปานใดก็ตาม
ถ้าตน “ทำ” ไม่ได้! “เป็น” ไม่ได้ตามนั้น!
ก็ยังไม่ชื่อว่า “เป็นผู้ข้ามได้แล้วถึงฝั่ง”

(๓๐ พ.ย.๑๙)

✿ ผู้จะข้ามฝั่งไปนิพพานได้นั้น จะต้องรู้จัก “ภาวะ”
ทั้งที่เราแบกหามรับผิดชอบอยู่นอกตัว
และทั้งในตัวเองที่เป็นภาวะให้แก่ตัวเองแล้ว
อย่าให้ภาคนั้นโตก่อนอื่น
จากนั้นก็เร่งมือทำภาครที่มีนั้นให้หมด
ให้หลุดละปละปล่อยให้ได้สิ้น

(๑๙ ธ.ค.๑๙)

✿ ผู้สิ้นภาวะแล้ว จะเป็นอยู่กับสิ่งที่ตนเห็นด้วยอธิปัญญาว่า
เหมาะสมอย่างไรไม่มีภาวะ สนิทใจแท้ เป็นสัมமாகัมมันตะ
เป็นสัมมาอาชีวะได้อย่างมีประโยชน์สูง-ประโยชน์สุดจริง ๆ

(๑๙ ธ.ค.๑๙)

✿ การได้เห็น “พระอาริยะ” แล้วอนโมทนานั้น
ก็ได้ชื่อว่าเป็นคนที่มีบุญยิ่งแล้ว
แต่จะดียิ่งกว่านั้นอีกถ้าเข้าหา “พระอาริยะ”
เรียนรู้ความเป็น “พระอาริยะ”
แล้วก็ทำตนให้เป็น “พระอาริยะ” ให้ได้ด้วย
ก็ยิ่งเป็นบุญยิ่ง ๆ ขึ้นเป็นระดับ ๆ ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ๆ

(๒๒ ธ.ค.๑๙)

* ผู้ “ฉลาดน้อย” (โง่) จะเห็น “ความงาม” ได้เพียงสี
เพียงรูป เพียงกลิ่น เพียงรสสัมผัสต่างๆ เท่านั้น
ผู้ “ฉลาดมากกว่า” (อาริยะ) จะเจาะเห็น “ความงาม”
ที่เหนือชั้นหรือลึกซึ้งได้ยิ่งกว่านั้น

(๑๙ ธ.ค.๑๙)

* “ความโกรธ” ไม่เคยทำให้ผู้โกรธเป็นสุขหรือเอร็ดอร่อยเลย
คนโง่เท่านั้นที่จะยังโกรธ
เหตุอันเลวแท้ที่ทำให้คนให้โกรธได้ง่ายที่สุดคือ “การเอาแต่ใจตัว”
ผู้ฉลาดแท้ (อาริยะ) ย่อม “ไม่เห็นแก่ตัว”
แม้ที่สุดไม่เห็นแก่ “ใจ”
(ที่ยึดซึ่งจะเอาแต่ตามที่ใจตัวเห็นดี) ของตัวเอง

(๑๙ ธ.ค.๑๙)

* ลาภ-ยศ-สรรเสริญ และความรัก-ความต้องการอย่างนั้น
อย่างนี้ให้แต่สมใจเรา (เมื่อสมใจก็เรียกมันว่า “สุข”) นั้น
มันเป็นนายคนที่โง่
คนที่ยอมเป็นทาสมันมามากกว่ามาก
ผู้ลดความต้องการใดๆ ลงได้บ้าง
จะสุข จะแจ่มใส คลายเศร้าลงบ้าง
ถ้าลดความต้องการต่างๆ ที่เรารู้มันจริงได้มากเท่าใด
ผู้นั้นชื่อว่าผู้พ้นทุกข์ ผู้ประเสริฐ ผู้แสนฉลาดมากเท่านั้น ๆ

(๒๒ ธ.ค.๑๙)

✿ “ชีวิต” คือการเกิดมาเพื่อ “หัดกระทำ”

ผู้กระทำดี ผิดดี หัดดีก็จะได้ดีไป

ผู้กระทำชั่ว ผิดแต่ตามใจกิเลส

หัดแต่ลิ่งไปสู่ทางต่ำก็จะได้แต่ชั่ว

ได้แต่กิเลส-ได้แต่ความต่ำไป

แม้ภายนอกของผู้นั้นจะมีเงินร่ำรวย

จะมียศสันฟ้า จะมีความงามสุดโลก

จะมีเสียงไพเราะสุดใจ

หรือจะมียอดสมบัติใดๆ อีก-อีกก็ตาม

ที่ไม่ใช่คุณสมบัติแห่งมโนธรรม

ก็จะไม่ใช่ “ความดีแท้ สูงแท้”

ที่ชีวิตเกิดมาเพื่อจะได้เลย

(๒๐ ธ.ค.๑๙)

✿ คนผู้ไม่รู้ ว่า “ธรรมะ” เป็นของดีนั้น

“โง่” กว่าผู้ที่รู้ว่า “ธรรมะ” เป็นของดีแท้ นั้นก็จริง

แต่ผู้ที่รู้ว่า “ธรรมะ” เป็นของดีแท้

ทว่า... ไม่พยายามไขว่คว้าเอา “ธรรมะ” นั้นมาให้แก่นตน

“โง่” ยิ่งกว่าใครไปเสียอีกโดยแท้จริง

ดังนั้นพยายามใดเพื่อ “โลกียารมณ์” เท่าไหร่ๆ

เรายังพยายามได้

ก็ทำไมจะพยายามเพื่อ “โลกุตระ”

ให้แก่ตนแท้ๆ จริงๆ บ้างไม่ได้เล่า?

(๒๒ ธ.ค.๑๙)

※ ความมั่งมีเงินทอง ความไม่ต้องทำงานอะไรเลยนั้น
ไม่ได้หมายความว่า คือการมีความสุข
หรือความไม่มีเงินทอง
ความที่ต้องทำงานมากๆ ก็ไม่ได้หมายความว่า
คือ การมีความสุข
แต่ความมีงานที่สุจริต มีประโยชน์แก่นั่น
เป็นความดีล้นที่มนุษย์ควรเป็น
และต้องมีเงินทองให้มากมายนั้นดี กลับเบา ง่าย ว่าง
ไม่เป็นภาระดีเสียยิ่งกว่า
ซ้ำไม่ต้องเป็นภัยแก่ตนเสียอีกด้วย

(๒๓ ธ.ค.๑๙)

* “คน” นั้นเกิดมามีจะหลงเข้าใจว่า เราเกิดมาเพื่อ “จะเอา”
จะ “อยากได้” ให้ได้มากๆ นั้นเป็นความดี-ความประเสริฐ
จึงได้ทำให้แก่ตนอยู่อย่างไม่รู้ลด
ซึ่งเป็นการขาดทุนที่สุด
แต่แท้จริงแล้วความประเสริฐ-ความดีนั้นคือ “การให้”
และ “ความหมดอยาก” นั้นต่างหาก
จงสะสมความดี ความประเสริฐให้ถูกให้ตรงแท้ๆ เกิด
เกิดมาเป็นคนที่

(๒๔ ธ.ค.๑๙)

✱ การทำตนให้สภาพภายนอกของเรา “ดี” ไว้เสมอนั้น
ก็ดีมากแล้วสำหรับมนุษย์
ยิ่งได้ทำ “ใจ” ของเราให้สะอาด
ไม่สะสมความพยาบาท ไม่สะสมความใคร่อยาก
ไม่สะสมความเบียดเบียนให้ได้ ก็ยิ่ง “ดียิ่ง” ขึ้นไปอีก
และนั่นแลทางเดินไปสู่นิพพานแท้ๆ

(๒๔ ธ.ค.๑๙)

✱ ทำ “ความรู้แจ้ง-รู้กระจ่าง-รู้ชัด-รู้ใฝ่ยิ่ง”
ให้ถึงจุดเท่านั้นเกิด แล้วค่อย “รู้มาก” หรือ “รู้เพิ่ม”

✱ “ปราการ” ใหญ่จะเกิดได้
ก็เพราะการผนึกตัวรวมตัวอย่างเนียนสนิท
ได้สัดส่วนเป็นจำนวนมากของกรวดทราย
และดินหินทั้งหลายนั้นแล

(๓ ม.ค.๒๐)

✱ โลกนี้วันนี้จะต้องการ “กองทัพธรรม”
มากขึ้น-สูงขึ้นเป็นทวี นั่นคือลัทธิธรรมหรือสันติภาพ
และความสุขเย็น
ถ้าโลกไหนวันนี้ต้องการ “กองทัพโลกย์ๆ” มากขึ้น-สูงขึ้น
นั่นคือลัทธิธรรมหรือความเดือดร้อนและความสุขร้อน

(๓ ม.ค.๒๐)

※ คนเรามักจะหลงเข้าใจว่า “การได้มา” นั้นเป็นกำไร
เป็นความเจริญ เป็นความประเสริฐแห่งความเป็นคน
แต่แท้จริงแล้ว “การเสีย” หรือ “การสละ” ให้ได้นั้นต่างหาก
ที่เป็นกำไรยิ่งกว่า เป็นความจริงยิ่งกว่า
เป็นความประเสริฐสูงกว่าแห่งความเป็นคน

(๓ ม.ค.๒๐)

※ โอ! พุทธบุตรทั้งหลาย นำเคารพบูชาจริงหนอ...
คนผู้มีสันโดษ-มักน้อย-ไม่หึงผยองถือตัว
อดทนอย่างนี้ๆ ย่อมน่าเคารพ นำนุชาแท้

(๑๖ ม.ค.๒๐)

※ อาตมาเหน็ดเหนื่อยและเลิกใจแล้ว
จากการหลงมัว ซ้ำโลก ซ้ำอยากตั้ง-อยากหลง
แม้การหลงในเรื่องสมสู่...เพราะมัน “ทุกข์”
จึงหยุดสะสม หยุดแสวงสุข หยุดเสวยสิ่งดังกล่าวนั้น
มาทำงานครู สอนคนให้รู้สิ่งที่อาตมาได้ “เลิกใจ” นี้ๆ
กันแต่อาชีพเดียว ซึ่งเป็นงานไม่เบาเลย
ทว่าอาตมาทำได้โดยไม่ทุกข์และสุขสบายดีที่สุด
ก็เพราะมันมี “เบา” ที่ใจได้จริงๆ

(๖ ม.ค.๒๐)

* ผู้มีฐานะถึงกษัตริย์ มีพร้อมทั้งแท่นทอง
ร่วมฉัตรเวียงวังอันแสนอัศจรรย์ ฯลฯ
แต่แล้วลดความเป็นอยู่ลงมา นั่ง นอน อย่างเบา-ง่าย
มีชีวิตแสนอิสระกระนี้ ๆ แหละ
คือผู้ที่เราเทิดทูนกันว่า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
และแล้วพระองค์ก็ทรงสอนให้มนุษย์ผู้อื่น
ลด-ละให้ได้อย่างพระองค์บ้าง
ผู้ “ทำ” ได้ตามก็เรียกว่า “พุทธบุตร” จริง ๆ
คุณละ! ลด-ละอะไรลงมาบ้างแล้วหรือยัง?

(๑๖ ม.ค.๒๐)

* เราจะต้องเปิดเผยธรรมะ
ไม่มีเวลาใดเลยที่ไม่สมควรเปิดเผยธรรมะ
ธรรมะจะต้องถูกเปิดเผยให้มากที่สุดในทุก ๆ เวลา
ผู้อำพรางธรรมะ หรือผู้เจตนาลบล้างธรรมะ
หรือช่วยปกป้องช่วยขัดขวางไม่ให้คนแสดงธรรม
ไม่ให้คนเปิดเผยธรรมะนั้น
เป็นผู้ทำร้ายมนุษยชาติที่โหดเหี้ยมที่สุด บาปที่สุด

(๒๙ ม.ค.๒๐)

☼ ผู้เห็นความจริง จริงๆ ว่า “ชีวิต” มันคือ ความเกิด
แล้วมันก็จะแก่ และมันก็มีความเจ็บ
ที่สุดมันก็จะมีความตาย
ดังนั้นจึงเฉยได้-วางใจเย็นสบายได้ ต่อความเกิด-แก่-เจ็บ
แม้ที่สุดจะ “เฉยสนิท” ได้อย่างเห็นเป็นธรรมดาๆ
จนขณะเวลากำลังจะตาย
จึงคอยสังเกตตนเถิดว่า เราเฉยได้
ไม่ทุกข์ไม่สุขกับความแก่ ไม่กังวล ไม่อึดอัด
ไม่สุข ไม่ทุกข์กับความเจ็บ และไม่ตกใจ
ไม่แปลกใจไม่กริ่งเกรงหวั่นไหวกับอุปสรรค
แม้ใหญ่โตที่ “เกิด” มาประสพกับเรา อย่างมั่นคงเที่ยงแท้
จงจับจิตเรา อ่านให้รู้แจ้งในจิตเรา ถ้าเราแน่ใจว่า เราเป็นดังนี้ได้
นั่นคือผู้นั้น “ตายแล้ว” หรือแม้จะตาย
ผู้นั้นก็จะ “เฉยสนิท” ได้อย่างไม่ต้องสงสัยเลย
นี่คือการพ้นทุกข์ เพราะรู้จริง รู้แจ้งในอริยสัจแท้
ผู้ทำได้จริงแท้คือผู้ “นิพพาน”

(๒๙ ม.ค.๒๐)

☼ ธรรมะจะต้องถูกแสดง
ผู้มีงานที่ประเสริฐสุดคือผู้ทำงานแสดงธรรม
หากโลกไร้ผู้มุ่งมั่น ไร้ผู้ขยันเผยแผ่ธรรม
นั่นคือความล้มเหลวของมนุษยชาติ
ความบรณลัษของโลกอย่างสิ้นท่า

(๒๙ ม.ค.๒๐)

❁ การช่วย “ตนเอง” ของอาริยะหรือปราชญ์แท้นั้น
คือ การหัด เสียสละ หัดขัดเกลาการกระทำ
ทางกาย ทางวาจา ทางใจของตนให้ดีขึ้น ๆ
เห็นในประโยชน์ของผู้อื่นให้มากกว่าตัวก่อนเสมอ
ยอมเสียทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเสีย
และแสดงความจริงใจอย่างฉลาดให้ “ผู้ได้” นั้น
รู้ด้วยชัด ๆ ว่า เราเสียให้ท่านอย่างกล้าเสียจริง ๆ
จึงมิใช่การ “เสียรู้”
“เสีย” ให้ได้มากครั้ง และควรจะมีขอบเขต
หรือมีความพอสำหรับการได้และการเสียนั้น ๆ
เป็นที่สุดของมันเองด้วยเหมือนกัน
โดยเฉพาะจะต้อง “รู้ทัน” การยึด “ความดี” เกินไปของตัว
จนลืมหลงเห็น “ความเสีย” แม้เล็กน้อยของตัวเอง
ที่จะซ่อนแฝง แคมป่นอยู่ในทุก ๆ การกระทำ
จนไม่ได้แก้ไขปรับปรุง “ตน”

(๒๙ ม.ค.๒๐)

❁ เรา “ทำงาน” เสมอ...และนี่คือที่ทำงานของพระ

❁ เราอยู่ที่ไหน กินที่ไหน นอนที่ไหน ตายที่ไหนก็ได้

❁ เราสบายเสมอ...และนี่คือภัตตาหารของพระ

(๒๘ ก.พ.๒๐)

* ผู้จะบรรลุธรรมได้นั้น คือ ผู้ “เอาจริง”
เพียงแต่ “รู้” เท่านั้นยังไม่ถือว่าเป็นผู้บรรลุธรรม
เมื่อรู้ชัดว่าอย่างนี้ดี อย่างนี้เป็นกุศลธรรมแท้แล้ว
เราต้อง “ทำ” ให้ได้ด้วยจนสำเร็จ นั่นแล
คือการบรรลุธรรมที่แท้จริง
จงบรรลุธรรมให้ได้เสมอๆ จนแน่นอน มั่นคงถาวร
นั่นคือ ผู้เป็นพุทธแท้ๆ ที่เป็นผู้ “ทรงธรรม”

(๓ ก.พ.๒๐)

* ประโยชน์สูง-ประหยัดสุด ประโยชน์ตน-ประโยชน์ท่าน
โดยเฉพาะคำว่า “ประโยชน์ตน” ที่มีค่าสูงสูดนั้น
คือ การได้ตัดกิเลสลงไปได้เรื่อยๆ
หรือการละความเห็นแก่ตัวได้จริงๆ แท้ เมื่อใด ขณะใดเสมอ
นั่นคือ “คุณค่า” แห่งความเป็นมนุษย์เพิ่มขึ้น
ทุกขณะ ทุกเมื่อที่ได้ที่มีที่เป็น

(๓ ก.พ.๒๐)

* ตื่นเกิด...พุทธเอ๋ย! สว่างเกิด...พุทธเอ๋ย!
ยอดนักรบแห่งกองทัพธรรม
จะไปและไปเพื่อทำผู้มีดีอยู่ให้สว่าง...นั่นแลพุทธ!
เพื่อทำผู้หลับใหล หลงใหล
เหมามายอยู่ในฤทธิ์โลกียะให้ตื่น นั่นแลพุทธ!

(๓ ก.พ.๒๐)

✱ คน “ผู้บรรลุลิธรรม” หรือ “พระ” นั้น
คือผู้องอาจ แก่ล้าวกล้า จริงใจ
เพราะรู้จัก “ความดี” แท้ และได้รับผลซาบซึ้งถึงดีจริง ๆ
ในการไม่มีชั่ว ไม่มีบาปนั้น ๆ แล้วจะเป็นผู้ยืนหยัดมั่นคง
นำผู้อื่นให้เป็นผู้มี “ความดี” เช่นนั้น ๆ
อย่างเด็ดเดี่ยว แข็งขัน เหมาะสมที่สุด

(๔ เม.ย.๒๐)

✱ “ความดีงาม” จะพยายามไปสู่ทุก ๆ ที่
แต่คนที่อยู่ในทุก ๆ ที่นี้ ไม่พยายามเห็น “ความดีงาม”
และรับเอา “ความดีงาม” นั้นไว้วเร็วเสียบ้างเลย

“Goodness” will try to go to every place
but it’s a pity that one who lives in these places
neither tries to see “Goodness” nor quickly
obtaining it at all.

(๔ เม.ย.๒๐)

✱ มนุษย์ผู้จะทำ “ประโยชน์” ได้สูงสุด
ทั้งแก่ตนและแก่มวลมนุษยชาตินั้น
ต้องเป็นผู้ที่ “ว่าง” ที่สุด และ “อิสระ” ที่สุด
“ว่าง” คืออย่างไร? “อิสระ” คืออย่างไร?
ต้องรู้ให้แจ้ง เป็นให้จริง อย่างสำคัญให้ได้

(๗ เม.ย.๒๐)

✱ จงรู้จัก “วิหารธรรม” ให้แจ่มแจ้ง
แล้วเราจะเป็น ผู้มีชีวิตที่เรียกว่า “พระ” นิรันดร
“วิหารธรรม” ที่ควรรู้อย่าง
ก็คือสุญญตวิหาร ๑ ทิฏฐิธรรมสุขวิหาร ๑ สันติวิหาร ๑

✱ จงรู้ “สุข” ให้เป็น “สุข” ชัดๆ
รู้ “ลำบาก” ให้เป็น “ลำบาก” ที่ควรลำบากแท้
แล้วก็อยู่กับ “ลำบาก” นั้นให้เป็น “สุข” เทอญ

✱ ไม่มีใครที่จะไม่มี “อุปสรรค”
และจงตั้งใจเถิดว่า “อุปสรรค” นั้นแหละคือโจทย์ชั้นเยี่ยม
อันจะทำให้เรา “ชาญฉลาด” ในการจะแก้ไขทุกอย่าง
“เป็นไปด้วยดี” ได้อย่างเก่ง
เราจะใช้เงินไม่ว่ากี่ล้านจ้างทำ “โจทย์” เหล่านี้ให้แก่เรา
ไม่ได้เลยเป็นอันขาด มันเป็นกำไรของเราโดยแท้จริง
ข้อสำคัญที่สุดก็คือ คำว่า “อุปสรรค” นี้
ต้องรู้จักมันให้ได้-ให้ดี อย่างแท้จริงเถิดว่า
มันมีอยู่ในคนทุกคน แม้กระทั่งผู้ที่เป้นพระอรหันต์แล้ว
ก็ยังมี “อุปสรรค” อยู่ตลอดทุกกลมหายใจเข้าออก

(๑๐ เม.ย.๒๐)

* ผู้จะเดินต่อไป ผู้จะนำหน้าวันรัตนัน
 ควรเป็น “จำฝูง” ที่แท้จริง
 ควรเป็นผู้เจาะกระเปาะไขได้แท้
 เมื่อใดผู้ใดรู้ตัวว่าตนยัง “บกพร่อง” อยู่
 ก็จงทำตนให้ “เต็ม”
 ผู้ใดรู้ตัวว่าได้ “ดี” แล้วก็ให้รู้ให้ชัด
 และเมื่อตน “เต็มแล้ว” ก็จงรู้จักเต็ม
 อย่าทำเกิน อย่าเทจนล้นอยู่อย่างมงายซ้ำซาก
 เสียเวลาเปล่าเป็นอันขาด
 แล้วจงนำที่มีที่เต็มนั้นมาแจกผู้อื่นต่อ
 และต่อๆ ๑ ๑...ไป จึงจะงามแท้-ประเสริฐแท้-เจริญแท้

(๑๐ เม.ย.๒๐)

* เมื่อผู้ใด “หยุดอยู่” เราจง “กระทำเถิด” !
 และเมื่อผู้ใด “กระทำอยู่” เราก็จง “หยุดเถิด”
 ถ้าสมควรจะ “หยุดอย่างยิ่ง”!
 หรือไม่เช่นนั้น เราก็จะต้องช่วยกัน “กระทำให้ยิ่ง”
 นั่นแหละ คือความเจริญ-ความประเสริฐสูงสุด
 ในมนุษยชาติ สำหรับผู้หมด “ความเห็นแก่ตัว”
 อย่างจริงจังจริงๆ

(๑๐ เม.ย.๒๐)

* จงพิจารณาเสมอๆ ว่า “ความแก่” นั้นเป็นเรื่องธรรมดา
จงพิจารณาเสมอๆ ว่า “ความเจ็บ-ความปวด-ความป่วยไข้”
นั้นก็เป็นเรื่องธรรมดาๆ
จงพิจารณาเสมอๆ ว่า “ความตาย” นั้นก็เป็นเรื่องธรรมดาๆ
แม้เราประสบกับ “ความแก่-ความเจ็บ-ความตาย”
เราก็จงทำให้ใจให้เหมือนกับเรา
ย่อมพบกับการหายใจออกหายใจเข้าเป็นธรรมดา
มันไม่มีใครไม่ประสบกับความแก่ ความเจ็บ
ที่สุด “ความตาย” จงทำให้ใจให้ “ธรรมดา”
ทำให้ใจให้วาง สบาย สนิท รู้ความจริงตามสภาพนั้นๆ
แล้วก็จะ “ปล่อยวาง” ให้เป็นธรรมดาๆ
นั่นคือสุดยอดของนักปฏิบัติธรรม

(๒๔ เม.ย.๒๐)

* ผู้หลงอยู่กับ “สุข” อันโอ้อ่า มากมาย
หรือหลงอยู่กับ “สุข” เล็กๆ น้อยๆ อย่างโลกๆ นั้น
คือผู้ยัง “ไม่รู้” (อวิชชา)
รู้จัก “ความสุข” ที่รังับจากความเสพย์ “สุข”
หรือที่ปราศจากละอองจิตซึ่งเป็นต้นเค้าแห่ง “ความติด” อยู่
ของตนๆ จริงๆ จึงเป็นผู้กล้าจน-ไม่ได้!
จึงเป็นผู้กล้าหมดตัวอย่างพระพุทธเจ้าท่านกล้าหมด-ไม่ได้!
จึงเป็นผู้กล้าอยู่กับทุกซ์ ทุกชนิดเช่นพระพุทธองค์เป็น
และพาอาริยะพุทธบุตรทั้งหลายเป็น-ไม่ได้!

(๒๕ เม.ย.๒๐)

✿ จงใช้ภาระที่ยังไม่สิ้นสุดของเรานั้นให้เป็นประโยชน์
ในการเพิ่มภูมิเพิ่มธรรมแก่ตนให้ได้
และจงขีดขอบของภาระไว้ อย่าให้เพิ่มออกไปอีกเป็นอันขาด
การปลงภาระของเราก็ย่อมมีได้
และวันจบภาระทั้งภายนอกภายในของเราก็จะมาถึงได้เร็วที่สุด

(๑๖ พ.ศ.๒๐)

✿ ผู้ที่ได้ชื่อว่า ชำมโอมสงสารได้ ของศาสนาพุทธนั้น
มิใช่ผู้จะมีแต่ “ศรัทธา” ก็พอ
หรือมีแต่ “เจโตวิมุตติ” ก็พอ มิได้
ต้องมี “ปัญญา” ร่วมด้วยจริง ๆ
จึงจะเป็น “อรหันต์” แท้ของพุทธได้

► ผู้ดต่อ “ความอรรอย” ได้!
ทนต่อ “ความอยาก” ขึ้นมาได้มากเท่าใด
ก็เป็น “พระอาริยะ” มากขึ้นเท่านั้น ๆ
ยิ่งทนต่อ “โลภกิเลส” ในโลกได้หมดสิ้น
ก็ยิ่งนั่นแหละคือ “พระอรหันต์”

☺ ผู้ตั้งใจฝึก ตั้งใจเพียร ด้วยแนวทางปฏิบัติธรรม
ที่ดีที่ถูกต้อง อย่างเอาจริงเอาจัง
นั่นแหละคือ ผู้จะค้าจุนโลก
ผู้จะเป็นคนช่วยมวลมนุษยชาติ
ให้มี “สันติภาพ” ที่แท้จริงในโลกทุกโอกาส

(๑๒ มิ.ย.๒๐)

๑ การพยายามรู้เหตุ-รู้ผลของเรื่องต่างๆ
ที่ทำให้เรา “ติด” ทำให้เราลด “โลภะ” ลด “โทสะ” ไม่ได้
นั่นแหละคือ “ปัญญา”
เมื่อรู้เหตุและลดได้ถูกต้อง
ดับได้ถูกต้องแล้วเด็ดขาดนั่นแหละ
คือการบรรลุธรรมด้วยวิปัสสนา

(๑๒ มิ.ย.๒๐)

๒๐ ทางไปนิพพาน นั่นคือ การทำตนให้เกิด “ปัญญา”
รู้ในเหตุผลที่เราเลิก เราหยุดสิ่งนี้-เรื่องนี้มานั้น
เพราะควรเลิกด้วยเหตุใด!
และ “เลิกได้” แล้วก็ไม่ติดเลยจริงๆ
ขนาดที่เรากลับไปเกี่ยวข้องกับสิ่งนั้น-เรื่องนั้นอีกก็ได้
โดยที่เรา “ทำอยู่” ก็รู้ว่าเราไม่ได้ “ติดใจ”
ในเรื่องนี้-สิ่งนี้อีกแล้วจริงๆ
และเราก็ทนได้โดยไม่ยาก ทนได้โดยไม่ลำบาก
ที่จะ “ทำ” สิ่งนี้ ในเมื่อมันสมควรที่สุดที่จะ “ทำ”
อีกทั้งเราก็แน่ใจเราเหลือเกินว่า
เราไม่ได้ “ทำ” เพื่อตนเองเลยอย่างจริงจัง จริงๆ ที่สุด

(๑๗ ก.ค.๒๐)

♣ “ความสงบสนิท” หรือ “นิโรธอริยสังข์” ของพุทธเท่านั้น
มิใช่หยุดกายกรรม-หยุดวจีกรรม หรือหยุดมโนกรรม
จนเป็นอสังขณีย์ แต่เป็นการหยุดกายทุจริต
หยุดวจีทุจริต จนบริสุทธิ์แท้
ถึง “มโน” พันมโนทุจริตเป็นที่สุด
ได้อย่างสนิทเด็ดขาดต่างหาก

(๑๗ ก.ค.๒๐)

♠ “การบวช” นั่นก็เป็น “อาชีวะ”! และเป็น “สัมมาอาชีวะ”
ที่แสนประเสริฐสุดยอดของมนุษย์ทีเดียว
ดังนั้น ผู้ที่จะมาถึงขั้น “ได้บวช”
จึงควรเรียนมาก่อน หัดฝึกอบรมดูก่อน
จนแน่ใจ มั่นใจให้ดีที่สุดจริงๆ ว่า
เราจะมาทำอาชีวะนี้ได้โดยไม่ล้มจม
แต่จะเจริญรุ่งเรืองไปได้ และไม่ทรมาณ
โศก-ปริเทวะ-ทุกข์-โทมนัส-อุปายาส เป็นที่สุดแน่ๆ

(๑๐ ส.ค.๒๐)

✽ เราจะไม่ทิ้ง “ความสบาย”
ที่เป็นของคนอื่นอย่างถูกต้อง
และดีที่สุด แม้เราจะต้องแบ่ง “ความสบาย” ของเรา
ออกไปบ้าง ก็ต้องพยายามที่สุด

(๒๑ ส.ค.๒๐)

* ความอดทน สู้อิณ และเด็ดเดี่ยวของจิต
ประกอบด้วยปัญญาที่ฉลาด
หาเชิงเอาชนะต่อกิเลสได้เสมอๆ เท่านั้น
ที่จะทำให้เราบรรลุธรรม
เพิ่มภูมิสูงขึ้นได้เรื่อยๆ โดยแท้จริง
หากอ่อนข้อ เหยาะเหยยะ แพ้กิเลสอยู่เรื่อยๆ นั้น
คำว่า “บรรลุธรรม” หรือได้เพิ่มภูมิให้แก่ตนนั้น
ก็จะได้โดยยาก หรือไม่ได้เอาเลยตลอดทั้งปวง

(๒๙ ๓.ค.๒๐)

* รู้จัก “จิต” ของตน ที่มันมีลักษณะได้ปลดปล่อยแล้ว
ว่าง เบา เบิกบาน แจ่มใส
เพราะได้ปลด ได้วางอารมณ์ที่เป็นอกุศลให้ได้
และเราจะเป็นอยู่ให้มี “ฐานจิต” เช่นนี้ให้ได้เสมอๆ
ดังนั้น เมื่อไม่มีอกุศลจิตอะไรเลย
เราก็จะสบาย ผ่องใส มีปัญญาดีเสมอ
และถ้ามี “ผัสสะ” ที่ก่อให้เกิดอกุศลจิตอะไร
ไม่ว่ามากหรือนิดน้อย ก็จะต้องให้จางคลาย
หรือปละปล่อย สลัดออก ให้มาอยู่ใน “ฐานจิต”
ที่สบาย ผ่องใสนั้นให้ได้ทุกครั้ง

(๒๙ ๓.ค.๒๐)

☼ “การบวช” นั้นก็เป็น “อาชีวะ”! และเป็น “สัมมาอาชีวะ”
 ที่แสนประเสริฐสุดยอดของมนุษย์ทีเดียว
 เพราะเป็นอาชีพของชาว “ปฐิโสด”
 ดังนั้นผู้ที่จะมีมาถึงขั้น “เป็นนักบวช”
 (คือไม่ใช่บวชเป็นงานอดิเรก) จึงควรเรียนมาก่อน
 ฝึก “อดิเรก” มาก่อน อบรมดู “ลองบวช”
 ตั้งแต่ยังมีอาชีพเป็นคฤหัสถ์ดูก่อน
 จนแน่ใจ มั่นใจ ใจดีที่ที่สุดจริงๆ ว่า
 เราจะมาทำ “อาชีพนักบวช” นี้ได้อย่างไม่ขาดทุน
 หรือลุ่มจม กระทั่งที่สุดต้องเลิก “อาชีพนี้”
 แถมจะมีบาปมีเวรเป็นหนี้ติดตัวไปอีก
 แต่จะเจริญรุ่งเรืองไปได้ มีกำไร มีโลกุตระผล ไม่ทรمان
 จนต้องทำบาปเกินบุญ หรืออย่างน้อยก็มีฐานยึด-ฐานพัก
 อันจะพออยู่ใน “เครื่องแบบนักบวช” ได้
 โดยไม่ทำตนให้เป็นที่เสื่อมศรัทธา
 และต้องอยู่อย่าง “ไม่ด้อยปัญญา” จนไม่รู้ตนว่า
 เราเองนั่นแหละ เป็นผู้จุดศาสนาให้ลงต่ำอยู่ๆ
 ด้วยกายกรรม-วจีกรรม-มโนกรรม
 เพราะทุจริตต่อพุทธจรีตที่แท้ๆ ถูกๆ จริงๆ
 ต่อสมณสารูป ต่อวินัย ต่อพุทธศีล ต่อพุทธสมาธิ
 ต่อโลกุตระปัญญา
 จึงจะได้ชื่อว่า เป็นพนักงานของพุทธศาสนาชั้นนักบวช
 หรือเป็นผู้มี “อาชีพนักบวช” ของพุทธที่ไม่มีมีบาปภัย

(๒๑ ส.ค.๒๐)

❁ ผู้จะบรรลุลิธรรมหรือเพิ่มภูมิสูงขึ้น ๆ ให้ได้ในทางธรรมนั้น ต้องมี “พุทธศีล” ที่เคร่งครัด และปฏิบัติให้บริสุทธิ์ให้ได้จริงๆ สูงๆ ขึ้นเรื่อยๆ เช่น เมื่อศีล ๕ เราก็ได้บริสุทธิ์แล้วก็สมาทานศีล ๘ และเมื่อศีล ๘ บริสุทธิ์ดีอีกก็หาจุลศีล ๒๖ มาเลือกเพิ่มให้แก่ตน มัชฌิมศีลก็เลือกเอามาปฏิบัติได้ มหาศีลก็ได้เช่นกัน ตามที่เหมาะสมจะขึ้นไปเรื่อยๆ เป็นต้น นั่นคือคนผู้ได้เป็น “ผู้ประเสริฐ” (พระ) ขึ้นได้โดยธรรมจริงๆ

(๒๙ ๓.ค.๒๐)

* ขณะกำลัง “กิน” เราก็มีสติรู้ตัวว่า
เรากำลังพยายามลด ละ ต่อกิเลสอยู่
ขณะกำลังเป็นอยู่ ทำงานทำการ พบปะใครๆ
ได้รับสัมผัสใดๆ อยู่ เราก็มีสติรู้ตัวว่า
เรากำลังได้พยายามลด ละ ต่อกิเลสอยู่
แม้ขณะจะนอน จะตื่น เราก็มีสติรู้ตัวว่า
เรากำลังได้พยายามลด ละ ต่อกิเลสของตนอยู่จริงเสมอๆ
นั่นแหละคือการปฏิบัติธรรมที่ถูกต้อง
เป็น “สติปัญญา” แท้
จงทำให้สุขุม ให้ละเอียดยิ่งขึ้นเรื่อยๆ เกิด
การบรรลุลิธรรมมีแน่ๆ ในผู้กระทำอยู่อย่างนี้

(๑๒ ก.ย.๒๐)

☸ ศรัทธาใดที่เราแน่ใจแล้ว ก็จง “มัน” ให้มาก
ปัญหาใดที่เรายังไม่ได้เพิ่ม ก็จง “มี” ให้ได้
ความหลุดพ้น-ว่าง-เบา-สบาย-ปลอดภัยไปรงใด ๆ
ที่เรามีแล้ว ก็จง “รู้” ให้ชัด
และเมื่อชัดซึ้ง ว่าง-ไม่เบา-ไม่สบาย
-ไม่ปลอดภัย ณ เมื่อใด ก็อย่าผลใจ-อย่าห่างใจ
จงจัดการเปลี่ยนจิต ปรับใจให้เร็วพลัน
เราก็จะใกล้พระพุทธรูปเจ้าเข้าไปทุกที ๆ

(๑๒ ก.ย.๒๐)

☸ อวดมาสิ้นสงสัยสนิทแล้ว ในที่ ๆ อวดมาอยู่
และในที่ ๆ อวดมาเป็น! มาเกิดคุณ...
จงมาอยู่และมาเป็นอย่างอวดมา

☸ ผู้ “รู้” ก็จริง “เป็นได้” ก็จริงเท่านั้น
ที่ยืนยันได้ในนิพพาน และเที่ยงแท้ในนิพพาน
คุณล่ะ!...ปรารถนา “นิพพาน” บ้างหรือเปล่า?

(๑๒ ก.ย.๒๐)

๑ จงรู้จัก “ชีวิต” ให้ดีที่สุด
แล้วจงใช้ “ชีวิต” ให้มีประโยชน์สูง-ประหยัดสุด

(๒๕ ก.ย.๒๐)

* ผู้รู้แจ้งใน “ความไม่มีทุกข์” เพราะว่าตนในขณะนั้น
“จิต” ไม่มี โลภะ-โทสะ-โมหะ ได้แท้ๆ

ไม่ว่าจะเป็นกิเลสหยาบ-กลาง-ละเอียด ก็ไม่มีจริงๆ!
และเห็น “จิต” ตนจริงๆ อยู่ที่เดียวว่า “ตนไม่มีทุกข์”
และตนก็ไม่ได้หลงสวຍ “โลภียสุข” อยู่จริงๆ ด้วย
แม้ขณะนั้นๆ เราจะกำลังทำงานทำการ
มีสัมผัสอยู่อยู่ปานใดๆ ก็ตาม ผู้นั้นแหละคือ
ผู้กำลังมี “อารมณฺ์นิพพาน” อยู่ในขณะนั้นๆ เทียว
จงรักษาอารมณฺ์เช่นนั้นให้มึ ให้มันคงถาวรเกิด
นั่นคือ การปฏิบัติธรรมที่กำลังมีผลสูงสุด
เป็นปัจจุบันจริงๆ แท้ๆ

ถ้ามีอารมณฺ์ โลภะ-โทสะ-โมหะ แซมขึ้นมาแวบใด
ให้รีบรู้ให้ทัน แล้วรีบ “สลัดออก” ให้เร็วทันที
ทุกเมื่อให้ได้ หากทำได้ดังนี้ตลอดไป
ก็เป็นอันหวังได้ซึ่ง “อรหนต์” แน่แท้

(๑๓ ก.ย.๒๐)

• จง “รู้ตัว” ให้ได้ เมื่อจิตเราหวั่นไหวด้วย “ปีติ” แรงไป
หรือจิตเราสะเทือนด้วย “ความไม่พอใจ”

แม้อ่อนเบาปานใดก็ตาม

แล้วรีบใช้ปัญญาโลกุตระแก้ไขจิตให้สู่สภาพดีที่สุด

ให้ได้ทุกโอกาส นั่นคือ ผู้กำลังเดินทางเข้าหานิพพาน

(๙ ต.ค.๒๐)

❗ “คน” ผู้มีความสุขที่สุด
ก็คือ ผู้ที่รู้ว่าตัวเองกำลังเป็นผู้ “ให้”
หรือ “เสียสละ” แก่ผู้อื่นได้จริงที่สุด

(๙ ต.ค.๒๐)

♥ คนที่สร้างที่ก่อให้เกิดตนเองนั้น
คือ คนที่ยังไม่มี “ค่า” เลย
คนจะเริ่มมี “ค่า” ก็ต่อเมื่อสร้าง-ก่อเพื่อผู้อื่น
ให้แก่ผู้อื่นได้จริง ๆ ยิ่งสร้าง-ก่อให้แก่ผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ
“ค่า” ยิ่งสูง ยิ่งแพง หรือยิ่งก่อยิ่งสร้างเพื่อสังคม
เพื่อคนอื่น ๆ ที่เป็นหมู่ ยิ่งใหญ่ยิ่งมาก
ก็ยิ่งเป็นค่าแพง เป็นค่าสูงยิ่ง ๆ ขึ้น ๆ อย่างแท้จริง

(๙ ต.ค.๒๐)

❗ เรื่องใหญ่เรื่องยากที่สุดที่ผู้ชนะเกือบรอบโลกทำไม่ได้
ก็คือ “การเป็นผู้แพ้” ถ้าเขาทำได้
เขาก็จะเป็น “ผู้ชนะรอบโลก” อย่างแท้จริง

(๙ ต.ค.๒๐)

◆ “ความไม่สบาย” นั้นแหละ
ที่ทำให้เรารู้อย่างจริงแท้ว่า
เราสบายได้จริงหรือไม่?

(๒๓ ต.ค.๒๐)

► เรื่องใหญ่เรื่องยากที่สุด
ที่ “ผู้เกือบจะบรรลุผลสำเร็จสุดยอด”
ทำไม่ได้ก็คือ เขาไม่รู้ “ผลสำเร็จ” นั้นจริง!
ทั้งๆ ที่เขาทำมันได้แล้วอย่างไม่ยากเย็นเลยเสียด้วยซ้ำ

(๙ ต.ค.๒๐)

๘๐ จงรู้ผลที่เรา “ได้” แล้วของตนให้จริง
แล้วจงหาบทปฏิบัติให้แก่ตนเพิ่มสูงขึ้นให้ได้
เราจึงจะไม่เซ็ง หรือจะไม่ถดถอยจาก “ธรรม”
จะไม่ตกต่ำจาก “ธรรม”

(๙ ต.ค.๒๐)

♣ ผู้ “รู้” ก็จริง “เป็นได้” ก็จริงเท่านั้น
ที่จะยืนยงได้ในนิพพาน และเที่ยงแท้ในนิพพาน
คุณล่ะ!...รู้จัก “นิพพาน” บ้างหรือยัง?
และ “เป็นได้” บ้างแล้วหรือยัง?
หรือแนใจใน “นิพพาน” แล้วอย่างไร? ปานใด?

(๑๐ ต.ค.๒๐)

♥ จงอ่าน “บุญบารมี” ที่เราฝึกเพียรปฏิบัติให้เห็นจริงเสมอ
แล้วเพิ่มบุญใหม่ บารมีในจุดใหม่อีกให้ได้เสมอๆ ด้วย
เราจึงจะเป็นผู้เจริญอย่างแท้จริง

(๑๙ ธ.ค.๒๐)

♠ ผู้สบายแล้ว คือผู้ไปก็ได้ มากก็ได้
ไม่ต้องไปก็ได้ ไม่ต้องมากก็ได้
นั่นคือ ผู้ได้ชื่อว่า ผู้หยุดสนิท
จึงเป็นอยู่ด้วยการเพียร-การพัก
ที่มีปัญญาอันไม่เห็นแก่ตัวแท้

(๑๙ ธ.ค.๒๐)

๙ “ความลึกลับ” คือความทุกข์
และเป็นอุปสรรคในการก้าวหน้าทางธรรม
จงทำความมั่นใจ ความแน่ใจ
ด้วยปัญญาให้แจ่มชัดเด็ดเดี่ยวให้ได้
ความสบายจะเกิดขึ้นที่
แล้วความเจริญในธรรมจะตามมา

(๑๙ ธ.ค.๒๐)

* รู้ “ธรรมะ” ที่จะทำให้เกิดแก่น
เป็นระดับขั้นให้ได้ แล้วทำให้สำเร็จ
และต้องรู้ส่วนที่สำเร็จก็ให้ “แล้วรู้แล้ว”
แล้วก็พากเพียรส่วนต่อ อันเป็นคุณเบื้องสูงขึ้นไปเสมอๆ

(๑๙ ธ.ค.๒๐)

* คนที่ไม่เก่งที่สุด ก็คือ
“คนที่โกหกตัวเองเก่งที่สุด”

(๑ ม.ค.๒๑)

* ผู้รู้จัก “พระ” แท้ และเป็นผู้แกะรอยพระจริง
นั่นแหละคือ ผู้กำลังเดินสู่ศุคติแล้วแน่นอน

* คนที่อ่อนแอมากที่สุด
ก็คือ “คนที่แพ้ตนเองบ่อยที่สุด”

(๑ ม.ค.๒๑)

* ผู้รู้ “วิมุติรส” แท้ๆ จริงๆ เท่านั้น
จึงจะทิ้ง “โลกียรส” ได้อย่างเห็นๆ
ผู้ไม่รู้ “วิมุติรส” จริงๆ แท้ๆ
จะไม่ยอมทิ้ง “โลกียรส” เลย ก็ให้เห็นๆ อยู่โทนโท

(๒ ม.ค.๒๑)

* รู้สิ่ง, ส่วนที่เราประพฤติดีบรรลุได้แล้วให้จริง
แล้วหาสิ่ง, ส่วนที่เรายังทำไม่ได้
มาทำอีกๆ ให้ยิ่งๆ ขึ้นเสมอ
จนสุดท้ายเราจะรู้แจ้งได้แท้ว่า
เราหมดสิ้นกิจการแห่งตน
เมื่อนั้นเราก็จะรู้ว่า เราควรจะทำอะไรดีที่สุด

(๒ ม.ค.๒๑)

* ผู้มี “ความเป็นอยู่” ไม่ยาก
มี “ความเจ็บป่วย” ก็ไม่เดือดร้อน
และมี “ความตาย”
ก็ไม่กระทบกระเทือนใจอะไรได้จริงๆ
นั่นคือ พระอาริยะแท้

(๖ ม.ค.๒๑)

* “ความดี” ที่เป็นธรรมนั้น
มันไม่ใช่ “ความได้เปรียบ” หรือ
มันคือ “ความเสียเปรียบ” ต่างหาก
แต่เขาพูดเสียใหม่ว่า “ความเสียสละ”
โดยเจ้าตัวตั้งใจ “เสียเปรียบ” จริงๆ ด้วย
ทั้งๆ ที่ผู้นั้นสามารถ “เอาเปรียบ” เขาได้อยู่แท้ๆ

(๗ ม.ค.๒๑)

* “ความล้มเหลว” เป็นทุกข์! “ความตัดสินใจไม่ได้”
ทั้งๆ ที่มีปัญญาเข้าใจอย่างไม่มีสงสัยแล้วนั้น
ยิ่งคือความไม่บรรลุ หรือความไม่สำเร็จตัวแท้!!

(๗ ม.ค.๒๑)

๑ “ความหลุดพ้น” จะเกิดไม่ได้เลย
กับผู้อยาก-ๆ-ๆ-ๆ หลุดพ้น
แต่ “ความหลุดพ้น” จะเกิดได้เอง
เมื่อครบขั้น ครบตอน
กับผู้ที่ได้รู้จักกรรมวิธี “สติปัฏฐาน” แท้ๆ
และพึงบำเพ็ญอยู่อย่างสังวรเสมอ

(๙ ม.ค.๒๑)

๒ เราจะรู้จัก “ทุกข์” ที่น่าเบื่อ
แต่เราจะไม่เบื่อที่จะอยู่กับทุกข์
ด้วยการทำตนให้อยู่เหนือทุกข์นั้นๆ ให้ได้
ถ้าเห็นว่าการนั้นดีแล้ว ควรแล้ว หรือจำเป็น

(๙ ม.ค.๒๑)

๓ ชื่อว่า “พุทธ” แต่ก็ยังไม่ใช่พุทธ
ก็เพราะไม่ได้อารีคุณใส่ตน
หรือไม่ได้พบแม่แค่อารีสงฆ์

(๑๓ ม.ค.๒๑)

๔ ทำปัญญาให้เข้าใจให้ดี
และทำดีนั้นให้ตลอดรอดฝั่ง
ให้ตั้งมั่น อย่าเร่งใจ เร่งเวลาเป็นอันขาด
เพราะนั่นคือกิเลส คืออวิชชา

(๑๓ ม.ค.๒๑)

* การหัดได้ของที่ตนรักที่ตนชอบมา
แล้วก็มีความสุขนั้น
ใครมันก็ทำได้ จะประเสริฐอะไร!
แต่การให้ของที่ตนรักตนชอบไป
แล้วก็ไม่ทุกข์นั้นต่างหาก
เป็นงานของปราชญ์ และประเสริฐแท้

* เราไม่รีบร้อน ลูกลี้ลู่กลนที่จะดี
แต่เราจะไม่อึดอาด เชื่องช้า-เนือย-เซ็งที่จะดีเป็นอันขาด
ปราชญ์แท้จึงชวนชววยเสมอ

* ผู้เป็นปราชญ์เท่านั้นได้ “สิ่งดีแล้ว”
จะไม่ทิ้ง “สิ่งดี” นั้น เป็นอันขาด
แต่จะใช้ “สิ่งดีแล้ว” นั้นเป็นทุนเป็นฐาน
เพื่อเพิ่ม “สิ่งดียิ่งๆ ขึ้น”

(๑๒ ม.ค.๒๑)

☆ จงเจียบให้ได้ แต่จงพูดให้ดัง

+ “ความดี” นั้นหาไม่ยากหรือกในตัวเรา
แต่ “ความชั่ว” ในตัวเรานั้นต่างหาก
ที่ค้นหาไม่ได้ง่าย ๆ เลย

❖ โลกจะสุขเย็นสันติได้ เพราะคนเป็นอาริยะ
เห็นแจ้งได้ชัดว่าภาระส่วนตนนั้นมันน้อยนิดเหลือเกิน
ทำให้มันเสียหน่อยเดียวก็เสร็จแล้ว
ก็จะมีชีวิตประจำวันอยู่ด้วยการชวนชวาย
สร้างสรรค์เพื่อผู้อื่นอยู่เท่านั้นเป็นนิจ

◆ “เวลา” ของคนผู้ประเสริฐจะไม่มีไว้เพื่อฉลอง
หรือชื่นบานกับการที่เรา “ได้ดี”
แต่จะมีไว้เพื่อ “ทำงานที่ดี” นั้นๆ ให้มากที่สุด
กับตรวจแก้ส่วนที่ยังไม่ดียิ่งๆ ให้ได้อีกเสมอ

(๑๓ ม.ค.๒๑)

* ผู้ที่รู้ “ใจ” ของตนได้แท้ๆ ว่า...

เราย่อมเบิกบานแจ่มใส

เราย่อมรู้ดีใน “ดี” ที่เราเพียร

ไม่ให้บกพร่องอยู่เป็นนิจได้จริง

เราย่อมรู้ดีใน “ชั่ว” ที่เราเพียร

ไม่ให้อุบัติอยู่เป็นนิจได้จริง

และเราปีติอยู่ แม้จะหนัก จะเคร่ง นั้นแหละ

คือผู้กำลังบำเพ็ญ “สติปัญฐาน” แท้ๆ ถูกทาง

ทั้งเกิดความเจริญในกุศลธรรม

(๒๑ ม.ค.๒๑)

* อาตมามองไม่เห็นอะไรจริงๆ
ที่จะ “เยี่ยมยอดสุดประเสริฐ” ในชีวิตมนุษย์
ไปยิ่งกว่าการได้ทำงานอย่างนี้ๆ
และมีจิตใจไม่ต้องริษยาใคร
ไม่ต้องหลงใหลอะไร ไม่ต้องท้อแท้
แม้จะทำงานไร้ผลบ้างบางครั้ง ก็เพียรแก้ไขไป
เราทำงานรังสรรค์ประโยชน์สุขให้มนุษย์โลกได้มากเท่าใดๆ
ก็ยิ่งดี ยิ่งๆ อยู่โดยตัวของมันเองเท่านั้นๆ
“ดี” ยิ่งมาก มันก็ยิ่งควรเป็นควรเกิดแน่นอน

(๒๑ ม.ค.๒๑)

✦ เด็กทุกคนก็คงจะต้องผ่านการ “ล้ม”...
แต่ล้มจงลุก...
และจงอย่าคลุกคลานเป็นอันขาด

(๑๓ ม.ค.๒๑)

★ ผู้เอาจริงเท่านั้น ที่จะบรรลุความจริง

☆ เมื่อต้องการเป็นครู จงเป็นครู “คนโลกย์ ๑” ให้ได้

* เมื่อเห็นชัดเจนใจว่า สิ่งใดดีจริง!
เราก็ต้องพยายาม “เอาจริง!” ให้ได้
เพราะของดีนั้นมิใช่จะเป็นของได้โดยง่ายนัก

✱ ไม่มีอะไรน่าสงสัยเลยว่า “ชีวิตพรหมจรรย์” นี้
ประเสริฐสุดแห่งมนุษย์!
ถ้าใครเห็นไม่จริงเพียงนิดเดียว
ก็เท่ากับผู้นั้นไม่ยอมรับว่า
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นยอดปราชญ์ยอดศาสตรา
การเลือกทางเดินและเลือก “ชีวิตพรหมจรรย์”
ให้แก่พระองค์เอง ก็เป็นความมั่งงาย
หรือโง่เขลาของพระองค์โดยแท้

✱ ผู้ที่ “อิสระเสรี” ที่สุด
คือ ผู้ที่ผาสุกเยียมยอดประเสริฐที่สุด
และ “ความอิสระเสรีภาพ” ที่แท้จริงนั้น
ก็คือ “การสูญเสียความเห็นแก่ตัว”
เป็นที่สุดในบุคคลผู้นั้นนั่นแล

(๒๑ ม.ค.๒๑)

* คนผู้ใดที่มีความเห็นว่าความมีทรัพย์สมบัติมาก
หรือความมียศศักดิ์สูงเป็นเครื่องวัดผลสำเร็จของชีวิต
ก็เท่ากับคนผู้นั้นเห็นว่า
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนผิดหรือคนโง่เงา
เพราะพระองค์ท่านมีทรัพย์ก็ทั้งทรัพย์
มีอิสริยยศ ก็ทั้งยศ
แม้ใครใดจะมีทรัพย์รวยล้นฟ้า
มียศศักดิ์สูง ล้นแผ่นดิน
แม้ไม่มีศีล ไม่มีธรรม ไม่มีศาสนา จะประเสริฐอะไร?
ส่วนผู้มีทรัพย์ ไม่หลงทรัพย์ ไม่หวงทรัพย์
มียศ ไม่หลงยศ ไม่เบ่งอำนาจ
มีแต่ความเผื่อแผ่ ช่วยผู้อื่น
จนไม่เหลือความเห็นแก่ตัว
นั่นต่างหากคือ ความประเสริฐแท้
ชื่อว่าผู้มีศีล มีธรรม มีศาสนา
จะเรียกว่าศาสนาอะไรก็ได้

(๒๖ ม.ค.๒๑)

* คนจนที่แท้ หรือกระยาจกเข็ญใจที่จริงนั้น
คือ คนที่ขี้เกียจ ไม่ทำงาน ไม่สร้าง ไม่สรร
และแม้มีเงินแล้วเป็นร้อย ๆ ชั่ง พัน ๆ หมื่น ๆ
ก็ยังไม่มีความอึดความพอ
จะมีแต่ความหวง ความตระหนี่
มีแต่ความโลภแล้วโลภอีก
ส่วนคนรวยที่แท้ หรือเศรษฐีมีบุญจริงนั้น
คือ คนที่แม้มีเงินเพียงลิบบาท
ก็ยังเจียดแบ่งให้คนอื่นได้ง่าย ๆ
หรือคนที่แม้ไม่มีเงินเลย ก็ยังเร่งสร้างเร่งสรร
มีกำลังกายก็ทำงานช่วยผู้อื่นด้วยกายได้
มีแรงสมองก็ทำงานช่วยผู้อื่น
ด้วยปัญญาอยู่อย่างเบิกบาน สดชื่น

(๒๖ ม.ค. ๒๑)

* คนผู้เกิดมาเพื่อแสวงหาการกินดีอยู่ดี
ผู้นั้นคือผู้มีชีวิตอยู่ด้วยบาป ด้วยความฉิบหาย
แต่คนผู้เกิดมาเพื่อแสวงหาการทำดี (กุศลกรรม)
อันได้แก่ สร้างสรร เสียสละ ซ้ำระจิต
ผู้นั้นคือผู้มีชีวิตอยู่ด้วยบุญ
ด้วยความเจริญรุ่งเรือง

(๒๖ ม.ค. ๒๑)

☼ ต้องรู้จักและสัมผัส “ประโยชน์” ที่ได้แท้ๆ
จากการประพฤติธรรมให้ถนัด
รู้ “โทษ” ที่มีของโลกีย์ให้ชัด
เราจึงจะลัดเข้าหาทางบรรลุได้เร็วแท้ ดีแท้

(๑ ก.พ.๒๑)

☼ ตาคมว่าสวย ปากคมว่าเก่ง
ก็ยังไม่ใช่คุณสมบัติ
ที่ประเสริฐเลิศยอดเท่า “ใจคม”
หรือ “ใจที่ตัดใจได้เก่ง”

(๒ ก.พ.๒๑)

☼ ผู้ที่ “รู้” ก็จริง “เป็นได้” ก็จริงเท่านั้น
ที่จะยืนย่นได้ในนิพพาน และเที่ยงแท้ในนิพพาน
คุณละ!...ปรารถนา “นิพพาน” บ้างหรือเปล่า?

(๒ ก.พ.๒๑)

☼ “คน” ผู้มีความสุขที่สุด
ก็คือ ผู้ที่รู้ว่าตนเองกำลังเป็นผู้ “ให้”
หรือ “เสียสละ” แก่ผู้อื่นได้จริงที่สุด

(๑๑ ก.พ.๒๑)

๑ อุปสรรคนี้แหละของมันส์

❗ ข้าพเจ้าจะโกรธไม่ได้เป็นอันขาด เมื่อข้าพเจ้าทำงาน
“เพื่อศาสนา เพื่อความอยู่รอดของมวลมนุษย์”
เพราะถ้าข้าพเจ้าโกรธ นั้นแสดงว่า
ข้าพเจ้าทำงาน “เพื่อตัวตน”
และแสดงว่า ข้าพเจ้ามีกิเลสมากเต็มที
ไม่เหมาะสมจะทำงานเพื่อศาสนาเลย

(๑๖ ก.พ.๒๑)

♥ มนุษย์ผู้เกิดมา...

หวังความเจริญก้าวหน้าสุดยอดให้แก่ชีวิตนั้น
เมื่อรู้ว่า เช่นนั้นดี-เช่นนั้นถูกต้องแท้แล้ว
แต่เขาก็ไม่ทำเช่นนั้น รู้ๆ นั้น
แล้วเขาจะหวังความเจริญ ความก้าวหน้า
กันไปให้ตกลงเล่นเปล่าๆ กันอยู่ทำไม?
ถ้าไม่รีบลงมือทำตามทีรู้ๆ นั้นเสียให้ได้
ก็ “หวัง” โง่ๆ อยู่เท่านั้นในชีวิต

(๒๑ พ.ค.๒๑)

▶ มีสิ่งที่เราควรเลิก ควรหยุด
หรือควรเปลี่ยนไปเป็นอื่นอยู่ทุกวัน
สำหรับผู้มี “อธิปัญญา” และเข้าใจแท้ใน “วุฑฒิ”
หรือ “ความเจริญขึ้น” แห่งมนุษย์
และสิ่งทั้งหลายได้จริงแท้แล้ว

(๒๖ ก.ค.๒๑)

โครงการธรรมพจนาน
๔๑

๕ คุณจะต้องรับรู้ไวให้เห็นจริงด้วยว่า
โลกทุกวันนี้แล้ง “ความยุติธรรม”
และห่าง “สัจธรรม” และผู้จะทำให้โลก
มี “ความยุติธรรม” และเข้าหา “สัจธรรม” ได้
ก็คือ...เราต้องทำตนให้มี “ความยุติธรรม”
และสะสมหรือเข้าใกล้ “สัจธรรม” ให้ได้ให้มาก
อย่างน้อยก็ช่วยผู้มี “ความยุติธรรม”
ให้มีกำลังส่งเสริมผู้มี “สัจธรรม” ให้ยืนหยัด
เดินได้ ก้าวได้ นั่นคือ “บุญ” ที่แท้จริง

๖ ถ้าเคารพนับถือ “อาตมา”
ต้องรู้ว่า “อาตมา” มีจุดดีอะไร? อย่างไร?
อย่าเคารพนับถือตายไปเป็นอันขาด

(๔ ส.ค.๒๑)

๗ อ่าน - ทวน - ทำ แล้วจะพบ “ความแท้”
ที่มนุษย์ผู้ใดได้แล้ว จะไม่มีวัน “ทิ้ง”

(๑๑ ส.ค.๒๑)

๘ ผู้ที่หลงใหลตัวเอง
ประคบประหงมตัวเองอยู่มากเท่าใด
ก็คือผู้เป็น “ทาส” ทรมานตนเอง
อยู่มากที่สุดเท่านั้นๆ ตลอดกัปกัลป์

(๑๑ ส.ค.๒๑)

♠ เราเห็นแม่น้ำแล้ว
แต่ไม่เดินเข้าไปดื่มไปอาบเอง
ก็เป็น “ความไม่ฉลาด” ของผู้นั้นเท่านั้น

(๑๓ ศ.ศ.๒๑)

◆ คนมี “สุข” เมื่อได้ลาภ-ได้ยศ-ได้สรรเสริญ
ได้รู้-ปรส-กลิ่น-เสียง-สัมผัสที่ถูกต้องนั้น จะประเสริฐอะไร?
หรือจะแปลกประหลาดอะไร?
แต่คนที่ “ไม่ทุกข์” เมื่อเสื่อมลาภ-เสื่อมยศ
ถูกนิทา-และไม่หลงใหลเป็นทาส
รู-ปรส-กลิ่น-เสียง-สัมผัส-ใดๆ
นั้นต่างหากประเสริฐกว่า
หรือแปลกประหลาด หาได้ยากในหมู่มนุษย์

(๒๗ ก.ย.๒๑)

✱ เราหาเงินเก่งก็ดีอยู่ และก็เก่งแล้ว
ถ้าเราหัดทำ “ทาน” ด้วยเงินนั้นได้
ก็จะยิ่ง “เก่ง” ยิ่ง “ดี” ขึ้นไปอีก
เราอยากอรร้อย อยากสนุกเพลิดเพลิน
แล้วก็ช่วยตนแสวงหามาจนได้เสพย์ความสุข
เพราะอรร้อย เพราะสนุกเพลิดเพลินสมใจนั้นก็ “เก่ง” แล้ว
แต่ถ้าหัดเลิกเสพย์ เลิกติด เลิกสุขเพราะอรร้อยเลิกสุข
เพราะสนุกเพลิดเพลินสมใจนั้นได้
ก็จะยิ่ง “เก่ง” ยิ่ง “ประเสริฐ” ขึ้นไปอีก

(๑๐ ต.ค.๒๑)

☆ คนหลง “กาย” ก็คือผู้หลงตัว
คนหาย “กลัว” ก็คือผู้พันทาย

(๑๑ พ.ย.๒๑)

+ “ชีวิต” คือการเรียนรู้ เพื่อจะรู้ “ทุกข์”
แล้วปรับตนให้ “พ้นทุกข์” ฝึกตนให้ “พ้นทุกข์”
“ชีวิต” ไม่ใช่คือการใช้จ่ายความทดลอง
เพื่อ “ชิม” เพื่อ “แข่งขัน”
เพื่อ “สั่งสมจิตใจให้มีกิเลสเพิ่มขึ้น”
ผู้ฉลาดแท้ และรู้ทันความจริงตั้งว่านี่เท่านั้น
จึงจะมี “ชีวิต” บรรลุผลสำเร็จใน “ชีวิต” ได้
เมื่อปากเพียรทำให้ถูกต้องอย่างสำคัญจริงจัง
มีฉะนั้นแล้ว เขาผู้นั้นจะไม่มีทั้งทาง
และโอกาสประสพผลสำเร็จใน “ชีวิต” เลย
แม้เขาจะได้ “ชิม” ความสุขสมใจ
มากล้นสุดล้นเท่าใดๆ ก็ตาม
แม้เขาจะได้ “ชนะ” ยิ่งใหญ่เหนือใคร! เหนือคนทั้งโลก
ด้วยยศ ด้วยเกียรติ ด้วยวัตถุสมบัติยิ่งยอดเท่าใดๆ ก็ตาม
หากเขาไม่รู้แจ้งเห็นทุกข์เพราะ “กามตัณหา”
และ “ภวตัณหา” อย่างชัดแจ้งแท้จริงแล้ว
“ชีวิต” ก็จะมีแต่ไม่มีคำว่า “จบ”
หรือ “สำเร็จเสร็จสิ้น”

(๒๐ ต.ค.๒๑)

❖ ความเบิกบานร่าเริงสบายใจนั้นแหละคือพุทธะ
แค่ความหมักหมมเรื่องไม่สบายใจ
วุ่นใจไว้ในจิตนั้นต่างหาก
คือกิเลสตัวสำคัญร้ายกาจ
จะต้องรู้จักกิเลส แล้วสวาทาเหตุมันให้ได้
และทำความเข้าใจมันให้ถึงที่สุด
แล้วเราจะโปร่งใจ เบิกบาน ร่าเริง สบายใจ เป็น “พุทธะ”

(๑๖ พ.ย. ๒๑)

♣ ทุกขณะจิต...
เราจะต้องพยายามรู้จักอารมณ์ของเราอยู่เสมอ
เมื่ออารมณ์จิตขณะใดไม่เป็น “พุทธะ”
เราจะต้องรีบแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนมัน
มาสู่ความเป็น “พุทธะ” ที่ยิ่งที่แท้
ให้ได้เสมอๆ นั่นคือ บทฝึกหัดไปสู่นิพพานที่จริง

(๒๕ ธ.ค. ๒๑)

◇ “เด็ดขาด” ให้แก่ตน
แล้วเราจะเห็น “ความพ้นทุกข์” ที่จริง
“อาจหาญแกลัวกล้า”
แล้วเราจะเห็น “ความก้าวหน้า” ที่ชัด
“ร่าเริง” อย่างสงบสงัดได้แล้ว
เราก็คือ “พุทธะ” ที่แท้

(๘ ม.ค. ๒๒)

★ “ความสงบ” มิใช่ความโดดเดี่ยว เดียวดาย ว้าเหว่
หรือหลบไปหยุดนิ่งงันอยู่
แต่คือความสร้างสรรค์รโรจน์
ที่เจริญงอกงามของกลุ่มหมู่ที่ยิ่งขยายโต
ขยายใหญ่มากขึ้นๆ ไปได้อย่างดี
อย่างเรียบร้อย ราบรื่น สุขเย็น เบิกบานใจ
ไม่เดือดร้อนวุ่นวายเลยนั่นต่างหาก

(๓ ก.พ.๒๒)

☆ “นิพพาน” มิใช่ความเปล่าดาย
หรือมิใช่ความว่างๆ เปล่าๆ
ความไม่มีอะไรอย่างหมดค่า-หมดทำหรรอก!
แต่เป็น “ความว่าง” ที่สูงค่า
และนำศรัทธาเทิดทูนในบทบาทที่ทำยิ่งนัก
เป็น “ความไม่มี” (กิเลส-ตัณหา-อุปาทาน)
ที่ “มี” (ความเสียสละ) อย่างเห็นๆ เต็มๆ
อยู่ในโลกที่แท้จริง จริงๆ

(๓ ก.พ.๒๒)

* “นิพพาน” หรือ “สันติธรรม” นั้น
มิใช่ความหนึ่งเดียวที่ไม่มีใครอื่น
หรือไม่เห็นคนอื่น จริงๆ!
แต่เป็นความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ยิ่งๆ ขึ้น
กับคนอื่นมากมาย หมู่อื่นยิ่งๆ ขึ้น
สังคมอื่นโตใหญ่ไพศาลขึ้น
สากลอื่นที่กว้างยิ่งขึ้น
ขยายยิ่งๆ ขึ้นอย่างเกื้อกูล เสียสละ
สามัคคีกันได้จริงและจริงใจต่างหาก

(๓ ก.พ.๒๒๒)

* ผู้ที่ “กิน” ไม่เป็น ก็ยิ่งเหมือนเช่นเศรษฐีโง่ๆ คนหนึ่ง
ที่จะอยู่อย่างล้างผลาญอย่างผลาญพลา
(แม้เงินเขาจะมีมากไม่รู้จักหมดก็ตาม)
และตายจู่ๆ บวมๆ เหม็นๆ ในที่สุด
เพราะไม่มีปัญญาจริงๆ ที่จะรู้เท่าทัน
รูป-รส-กลิ่น-เสียง-สัมผัสของสิ่งที่จะ “กิน” ทั้งหมด
ด้วย “โลกุตระปัญญา”
และฝึกหัดอด-ลด จนกินอย่าง “อาริยะ” แท้ได้

(๓ ก.พ.๒๒๒)

* ผู้ที่หยุดบทบาทแห่งการ “สร้างลูก” ไม่ได้
ก็เพราะยังดับสนิทถึง “กามราคะ”
ในอนุสัยเป็นที่สุดไม่ได้
ก็เท่ากับหมาตัวหนึ่งที่มันก็หยุดการกระทำนี้
ให้แก่ตนเองไม่ได้ดอก!
เพราะมันยังมีสัญชาติแห่งเดรัจฉานอยู่จริงๆ

(๓ ก.พ.๒๒)

* “ความรุนแรง” มิใช่เราทนได้!
แต่คือ ผู้อื่นทนไม่ได้ต่างหาก!
บัณฑิตย่อมประมาณ “ความรุนแรง” นั้นๆ
ด้วยเมตตา เต็มเปี่ยม จริงใจ จริงๆ
จึงแสดงออก

(๓ ก.พ.๒๒)

* ผู้ฉลาดย่อมสะสมธรรม
ผู้โง่อยู่เท่านั้นที่ยังหลงสะสมโลกียวัตถุ

(๗ มี.ค.๒๒)

* รูปสวย-สิ่งาม-รสอร่อย... ฯลฯ
หรือ สภาพที่สัมผัสชวนให้สุขใดๆ นั้น
มัน “หลอก” คนเก่งที่สุด
ถ้าไม่ “รู้” ให้ทันแล้ว “ฆ่า” มันให้ถูก
เราก็จะไม่มีหวังได้ “นิพพาน”

(๕ ก.ค.๒๒)

* คำว่า “สงบ” ของพุทธศาสนาที่แท้จริง
มิใช่ความโดดเดี่ยว เดี่ยวดาย ว้าเหว
หรือหลบไปมุด หุดว่างๆ หนึ่งๆ กบดานอยู่
แล้วไม่ต้องรู้อะไร ไม่ต้องทำอะไร ไม่ต้องสร้างอะไร
อย่างไร้คุณค่าเช่นนั้น ไม่หรอก!
แต่คือความสร้างสรรค์รสรองที่เจริญงอกงาม
ตั้งแต่คนหนึ่งไปจนถึงกลุ่มหมู่มนุษย์
ที่ยิ่งขยายโตขยายใหญ่มากขึ้นๆ ไปได้อย่างดี
อย่างเรียบง่าย ร่าเริง สุขเย็น เบิกบานใจ
ไม่เดือดร้อน-ไม่วุ่นวายเลยนั้นต่างหาก
จึงจะชื่อว่า ถูกต้องตรงตามพระพุทธพจน์ ที่ว่า
“พหูชนหิตายะ ปฏิปันโน โหติ พหูชน สุขายะ”

(๗) มี.ค.๒๒๒

* เห็นไหมเอ๋ย! ว่าอาตมาอยู่ท่ามกลาง
แสง-สี-กลิ่น-รส ตกแต่ง ประดับประดา
ชูช่อชูเชิด เอิกเกริกออกปานใด
แต่นั้นแหละ สิ่งทั้งหลายทั้งปวงนั้น
มันไม่ใช่อะไรของอาตมาเลยจริงๆ
มันมี “ค่า” จริงๆ
แต่เกินกว่าอาตมาจะหลงติดมันแล้วเด็ดขาด

(๕) ก.ค.๒๒๒

✿ ถ้ำรัก “พระ” อย่าเลี้ยงพระให้เป็นหมู
ถ้ำรัก “ครู” อย่าหลงครูให้เป็นควาย

(๒ ส.ค.๒๒)

☼ วิชากรรมนั้นเป็นของต้องมีต้องเป็น
มนุษย์ผู้ฉลาดย่อมไม่หยุดยั้ง
ในการสั่งสมคุณธรรมความดีอีก และอีก-อีก
อยู่ทุกลมหายใจ
แม้จะล้มก็ต้องลุกขึ้นทุกเมื่อ
เพราะการเกิดมาเป็นมนุษย์นั้น
ปราศัญหรือพระอาริยะเจ้าแท้ย่อมรู้ว่า
คือ การเกิดมาเพื่อสั่งสมความดี
มิใช่เกิดมาเพื่อทำชั่ว
หรือแม้แค่ทำถ้อยในการทำความดีเลย

(๑๐ ส.ค.๒๒)

✿ อาริยมุนีนัน เจ้าตัวรู้เห็น เป็นเอง พิสุจน์เกิด!
เมื่อคุณได้คุณมี คุณเห็นขึ้นแล้ว
คุณจะไม่สงสัยเลย
แม้ใครๆ จะเห็นไม่ได้อย่างคุณเห็น
แถมเขาจะโต้แย้ง คู่ท้วง
เราก็จะเข้าใจเขาอยู่ และจะเห็นใจเขา
ผู้ยังไม่ได้ ไม่ถึงนั้นอีกด้วย

(๑๓ ส.ค.๒๒)

๑ บทปฏิบัติใดที่ “เป็น” ได้แล้วดีแล้ว
มีผลเห็นผลและ “เป็น” จนมั่นใจแล้ว
ก็จงเพิ่มบทปฏิบัติใหม่ให้ “เป็น” ใหม่ ได้ใหม่ให้ดียิ่ง
มีผลเห็นผลอีกเรื่อยๆ ไป
ดังนี้แลคือผู้เดินเข้าหานิพพาน

(๒๙ ส.ค.๒๒)

๒ ความมั่นใจแน่ๆ ที่ “ทำได้”
หรือ “เป็นได้” อย่างสำเร็จ “ในตัวเอง”
โดยไม่ต้องไปเกี่ยวเกาะอะไร
ไม่ต้องไปยุ่งไปพึ่งใคร
เราก็ “ทำได้สำเร็จ” นั่นแล
คือ “ความสำเร็จหรือความบรรลุแท้”
และยังถ้า “ทำได้-เป็นได้”
โดยมีสิ่งอื่น คนอื่นยุ่งเกี่ยวมากขึ้น
แล้วต่างก็พึ่งกันและกันสร้างสรรค์ได้เจริญขึ้น
ทั้งเป็นไปด้วยความลงตัวในหมู่ในกลุ่มที่เกาะเกี่ยวกันยิ่งขึ้น
ก็ยิ่งคือ “ความสำเร็จธรรม หรือความบรรลุธรรมแท้ยิ่ง”
ที่ยิ่งใหญ่และใหญ่ยิ่งๆ ขึ้น เท่าใดก็เท่านั้นๆ

(๒๙ ส.ค.๒๒)

❗ จงจริงใจ สมสภาพ เด็ดเดี่ยว
ใช้ปัญญาดู ตัดสินความเหมาะสมให้ดีที่สุด
ด้วยปัญญาอันยิ่งทุกขณะ
และจะต้องพยายามเห็นแก่ที่จะก้าวขึ้นไป
ทำให้เจริญยิ่งกว่าเป็นลำดับอีกให้ได้เสมอๆ
แต่จะไม่รีบตะกละทำเกินฐานะอันเหมาะสม
ในกาละนั้นๆ ก่อนเป็นอันขาด

(๘ ก.ย.๒๒)

♥ ผู้ยังเห็นว่า ต้องชวนชวายนหาเงินมา
เพื่อทำบุญ - สะสมบุญ
นั่นคือ “ผู้ยังโลภมาให้แก่ตน” อยู่
ส่วนผู้เห็นว่า ต้องชวนชวายนหางาน
ที่จะลดละตัดกิเลสแท้ๆ
มาเพื่อให้เป็น - ให้ได้จริงๆ ยิ่งๆ
นั่นคือ “ผู้ยังศานนามาให้แก่โลก”

(๑๐ ก.ย.๒๒)

☺ “จน” อย่างไร! อย่าจนอย่างทาส
“จน” ให้เป็น เช่นพระพุทธรูปบิดาพา “จน”
แล้วเราจะไม่มีวัน “จน” อีกละ
ได้แท้ๆ

(๓๑ ต.ค.๒๒)

▶ “เก่ง” นั้น ก็ควรเป็น
แต่ “ดี” ต้องเป็นให้ได้ก่อน
แล้วจึงค่อย “เก่งด้วยดี”
อย่า “เก่งด้วยไม่ดี” เลย
แม้ผู้ใด “ดี” แต่ “ไม่เก่ง”
ก็ยังสามารถ “ความเคารพบูชาเทิดทูน” แน่แท้
ส่วนผู้ใด “เก่ง” แต่ “ไม่ดี”
ก็จะได้แต่ “การปรบมือ” นั้นแหละที่ดังยิ่งขึ้นๆ
หรือไม่ก็จะได้รับ “การติเตียน - เหยียดหยาม”
และถูกสาปแช่ง - ถูกปรารบราบคาบเป็นที่สุด

(๒๒ ก.ย.๒๒)

๖๐ ผู้ฉลาดแท้ต้องรู้ในความเป็น “ภาวะ”
อันควรปลงของตน
ที่มันมีอยู่แล้วในขณะปัจจุบันนั้นๆ หนึ่ง
แล้วพึงปฏิบัติตลอด “ภาวะ” นั้นๆ ไปเรื่อยๆ เพื่อให้หมดสิ้น
และอีกหนึ่งจะไม่ก่อ “ภาวะ” ใหม่ขึ้นให้แก่ตนอีกเป็นอันขาด
ผู้นั้นก็จะได้ชื่อว่าพ้นทุกข์ขบวิสุทธบริบูรณ์
เป็นผู้สิ้น “ภาวะ” ผู้หมดกิจ
ไม่ต้องปลง “ภาวะ” ใดๆ อีกแล้วแท้เทียว

(๑๙ พ.ย.๒๒)

♣ ผู้ที่หยุดไม่ได้ คือ ผู้ยังมีความ “วน”
ยังไม่แนใจนั้นคือ ยังไม่ “วิมุตติ”
ผู้ที่รู้ให้แนใจแล้วตัดสิ้นกันเสียที่
นั่นคือ ผู้มี “หยุด” และเป็น “วิมุตติ” หนึ่งทันที
จิตใด ขณะใด เราทำให้บริสุทธิ์จากนิรวรณได้สุขุมแนจริง
รู้ด้วยตนอย่างจะแจ่มชัดแท้
และเราก็หยุดคิด หยุดสงสัยลงได้เมื่อใด
เมื่อนั้นเราก็คือ ผู้ตั้งสม “วิมุตติ” ให้แก่ตนอยู่
เชิญลิ้ม “วิมุตติรส” นั้น ๆ ให้ชัดแท้แนใจเถิด
แล้วก็พยายามทำให้ได้กับทุกเหตุทุกปัจจัยที่เราสัมผัส
เราจะมี “วิมุตติ” มากขึ้น ๆ และจะครบถ้วนได้เป็นที่สุด
ด้วยประการฉะนี้

(๑๙ พ.ย.๒๒)

◆ “เจริญชีพด้วยการก้าวฯ” .....
ดังนั้น จงตรวจตนให้เห็นจริงให้ได้เถิดว่า
เรามี “การก้าว” อยู่จริงหรือไม่
ในวันเวลาที่ล่วง ๆ ไป ไม่เช่นนั้น
เราก็คือ ผู้ไม่ “เจริญชีพ” กันเท่านั้น!

(๒๗ ม.ค.๒๓)

♥ คำว่า “ครู” ก็คือ ผู้ควรเคารพบูชา
คือ ผู้มีคุณงามความดีแล้วในตน
(จะไม่ใช่ผู้มีเพียง “ความรู้” เท่านั้นเป็นอันขาด)
แม้จะยังไม่ได้สอนเราเลย เราก็กราบไหว้ได้
เพราะในตัวท่านมี “คุณงามความดี” แล้ว
ท่านเป็นมนุษย์ที่เป็นตัวอย่างได้แล้ว
เราจะดูตัวอย่าง จะเอาตามอย่างท่านได้แล้ว
ยิ่งถ้าท่านกรุณาบอกสอนเราเข้าอีก
เราก็ยิ่งจะต้องกราบบูชา
เชิดชูมากขึ้นเป็นทวีคูณ ก็ยิ่งแน่นอน

(๑๘ ก.พ.๒๓)

♠ คนที่เกิดมาทั้งที ไม่ได้ดิบได้ดีทางธรรมบ้างเลย
(คือ ไม่ได้ฝึกฝนทางธรรม จนได้ตัดกิเลสกับเขาบ้าง) นั้น
พระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า “โมฆะบุรุษ”
(แปลว่า คนเกิดมาเสียชาติเปล่า)
ถ้ายังเกิดมาแล้ว
ยิ่งสร้างแต่กิเลสตัณหาให้ตนหนวยิ่งๆ ขึ้น
จะเรียกว่า “___” อะไรเอ่ย?

(๑๙ มี.ค.๒๓)

☆ สังคมใดมีคนที่ดีใจเพราะ “ได้ให้”
มากกว่า มีคนที่ดีใจเพราะ “ได้รับ”
สังคมนั้นย่อมสุขเย็นและแน่นแฟ้นถาวร
ยิ่งกว่าสังคมที่มีคนตรงกันข้ามดังกล่าวนั้น

(๒๔ มี.ค.๒๓)

❁ รู้ตัวรู้ตนด้วยสติสัมปชัญญะ
สมบูรณ์เต็มที่อยู่เสมอ ๆ
แล้วก็ทำงานทำการอันดีงามไปกับหมูกับฝูง
พลางอ่านกิเลสแก้ไขปรับปรุงตนไปพลาง
ทั้งทางกาย ทางวจี
โดยเฉพาะทางใจให้ได้จริง ๆ
ก่อนนอนเราควรตรวจสอบทวนดูว่า
แต่ละวันเราได้ปฏิบัติตน
โดยได้ลดละกิเลสอยู่ทุกวัน ๆ จริง ๆ มากขึ้นเสมอ
เราพบกับความปลอดโปร่ง
ลดความอยาก ละความอยากลงได้เรื่อย
สะอาดจิต สงบใจยิ่งจริงชัดขึ้นแท้ ๆ
มิใช่เดา แต่ตรวจดูความจริง
มีความจริงที่ได้จริง ๆ นั้นแล
คือเราได้พัฒนาแก่นสารให้กับชีวิต
อย่างถูกต้องถูกธรรมแล้ว

(๘ พ.ค.๒๓)

✦ ผู้ถึงศีลถึงธรรมนั้น

เขามักจะเห็นว่าเป็นคนแปลก ไม่เหมือนตน ก็ใช่แล้ว!
เพราะผู้ถึงศีลถึงธรรมย่อมสะอาด
ส่วนเขาทั้งหลายผู้ยังไม่มีศีล
ยังไม่มีธรรมที่ถูกต้องเป็นจริงนั้น ย่อมสกปรกอยู่
ผู้สะอาดที่รู้ความจริงอย่างนี้
มีปัญญาแล้ว จึงพึงเบิกบานสบายอยู่
ไม่แปลกใจ และไม่หวั่นไหว แปรปรวน
เปลี่ยนแปลงไปแปรอะเปื้อน
ตามคำยุคำแยงของคนสกปรกอีกเลย

(๒๓ เม.ย. ๒๓)

✦ ผู้ปฏิบัติ “ศีล” จนขัดเกลาดน

ถึงจิตได้แท้ เป็น “อธิจิต” (สมาธิ)
และเราก็มองเห็นความพัฒนานั้นๆ ของเราเองจริง
(มี “ปัญญา”) จนได้รู้ได้เห็นลักษณะแห่งความดับสนิท
จากกิเลสนั้นๆ ได้แท้
เห็นแจ้งในสภาพหลุดพ้นจากทุกข์
เพราะกิเลสนั้นในตนซัดๆ (วิมุตติญาณทัตสนะ)
นั่นคือผู้เป็นพุทธบุตรที่มีมรรคมีผล
ด้วยสูตร “ศีล-สมาธิ-ปัญญา” แท้ๆ
แล้วจึงเพิ่มอธิศีล-เพื่ออธิจิต
สู่ความมีอธิปัญญายิ่งๆ ต่อๆ ไปอีกเถิดเทอญ

(๘ พ.ค. ๒๓)

♣ ชีวิตนี้ เกิดมาเพื่ออะไร?

เกิดมาเพื่อตาย...!

ถ้าอย่างนั้นเกิดมาทำไม?

เกิดมาทำงาน...!

ทำงานเพื่ออะไร...?

เพื่อให้ตายอย่างมีค่า

สมกับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์

ดังนั้นผู้รู้แล้วอย่างนี้ จึงเป็นคณงานแท้ๆ

ที่ทำงานด้วยวิจาร์ณญาณอย่างสำคัญ

และไม่ประมาทอยู่ทุกวินาที

(๙ พ.ค.๒๓)

* ผู้ทำตนให้มั่นคงเพราะมั่นใจในธรรม

เพราะประสบผลบรรลุถึงความจริงแท้แล้ว

ย่อมจะไม่เปลี่ยนแปลง ไม่แปรปรวนเป็นอื่น

และจะองอาจแก่กล้า ยืนหยัด

ไม่เหลวๆ ไหลๆ ไหวๆ หวั่นๆ

เดียวเป็นอย่างนั้น เดียวเปลี่ยนกลไปเป็นอย่างนี้

ผู้นั้นจึงจะเป็นที่พึ่ง (สรณะ, นาถ)

เป็นหลักยึดให้แก่คนอื่น ๆ ได้ เพราะท่านมีความมั่นคงจริง

จึงจะสร้างความเป็นแก่นแกนขึ้นได้จริง

โลกจึงจะมีความสถิตเสถียรถาวรยืนนาน

ที่ควรมีไว้ช่วยมนุษย์โลกได้แท้

(๗ ก.ค.๒๓)

☆ คำว่า “สงบ” (ปัสสัทธิ, สันติ) ของพุทธธรรมนั้น
มิใช่หมายความว่าเอาอย่างเถรตรงพาชื่อว่า
คนอยู่เฉยๆ หรือคนมีกิริยาภายนอก-วจีเจียบๆ หนึ่งๆ
แต่หมายความว่า คนผู้มีจิตอันสงบแล้วจากกิเลส
คนผู้มีจิตไม่ติดดิน อยากรู้ พยาบาท
หรือแม้แต่กระทบสัมผัสกับปัจจัยที่ขั้ววนเท่าใดๆ
ก็ไม่หวั่นไหว ไม่ฟู ไม่แฉงออกมาอีกแล้ว
นั่นคือ “สงบ” (ปัสสัทธิ, สันติ)
และผู้มีความสงบ (ปัสสัทธิ, สันติ) นั้น
อาจจะเสียงดังโหวกเหวก แสดงท่าทางกระโดดกระเดก
หลุกหลิก ตุกตึก ไม่อยู่เป็นสุข
(เช่น พระสารีบุตร เป็นต้น) ก็เป็นจริง
แต่ท่านก็คือ ผู้มีความสงบแล้วจริง
ส่วนผู้มีกายกรรมหนึ่งๆ มีวจีกรรมเจียบๆ
ทว่า จิตนั้นลิ! ยังติดดิน หวั่นไหว
ยังไม่เบาไม่บาง ไม่ว่าง ไม่สงบจากกิเลสลงได้
นั่นคือ ผู้ยังไม่สงบเลยโดยจริงแห่งพุทธธรรม
แต่ถ้าสามารถเป็นอยู่
หรือแม้แสดงธรรมได้โดยไม่ต้องมีเสียงโหวกเหวก
ไม่ต้องหลุกหลิก ตุกตึกเลย
แล้วมีประสิทธิภาพ มีผลมาก
มีฤทธิ์ช่วยคนได้มาก ก็ต้องนับว่าเก่งยิ่งมากๆ ด้วย

(๗) ก.ค.๒๓๓

◆ พระพุทธองค์ตรัสยืนยันไว้ชัดว่า
“ศีลอยู่ที่ใด ปัญญาอยู่ที่นั่น
ปัญญาอยู่ที่ใด ศีลอยู่ที่นั่น
ผู้มีศีลก็มีปัญญา ผู้มีปัญญาก็มีศีล
บัณฑิตทั้งหลายย่อมยกกล่าวถึงศีลและปัญญาว่า
เป็นของเลิศในโลก”
“ปัญญาที่ไม่มีศีล” จึงไม่เป็นที่พึงอันประเสริฐ
ของใครใครเลย แม้แต่ตนเอง...
แล้วคนอื่นจะหวังพึ่ง “คนผู้มีปัญญาที่ไร้ศีล” นี้
ได้อะไรแก่ไหนกันเล่า

(๖ ก.ศ.๒๓)

✱ ถึงตายเพราะเพ่งเพียรปฏิบัติธรรม
ที่สัมมาทิฏฐินั้น ยังประเสริฐกว่า
อยู่ด้วยกิเลสตัณหาจะประเสริฐอะไร?

(๘ ก.ศ.๒๓)

✱ ความซ้าซากไม่ใช่ความน่าเบื่อหน่าย (เชิง)
แต่แท้จริงเป็นการสร้างความปกติ
และความถาวรมั่นคงเสถียรต่างหาก
ดังนั้นผู้ไม่ทำความซ้าซาก
ในสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง
จึงคือผู้จะไม่ถึงความสำเร็จกิจนั้นๆ ได้เลย

(๑๐ ก.ศ.๒๓)

✳ การมีรูปธรรม - นามธรรมที่ถูกแล้ว
ดีแล้ว อยู่กับเราเสมอๆ นั้น นั่นแหละ
คือ ความเป็นผู้ “ทรงธรรม” ที่แท้
และถึงมันจะไม่มีเสียงออกมาเป็นคำเทศนา
แต่มันก็แสดงธรรมหรือแจกธรรมเป็นทานอยู่ที่เดียว
ตลอดเวลาที่เรามีเราเป็น
แม้จะไม่มีผู้คนสัมผัสสัพพานพ้องก็ตาม
การมีรูปธรรม - นามธรรมที่ชั่วแล้ว เลวแล้ว
อยู่กับเราเสมอๆ นั้น นั่นแหละคือ
ความเป็นผู้ “ทรงอธรรม” ที่แท้
และถึงมันจะไม่มีเสียงออกมาเป็นคำเทศนา
แต่มันก็แสดงอธรรม
หรือแจกอธรรมเป็นทานอยู่ที่เดียว
ตลอดเวลาที่เรามีเราเป็น
แม้จะไม่มีผู้คนสัมผัสสัพพานพ้องก็ตาม

(๘ ก.ค. ๒๓)

✳ การตัดลีนัสัจธรรมชั้นที่สุดนั้น
จะไม่ใช้การใช้เหตุผลทางความคิดเป็นอันขาด
แต่ความจริงของผลที่ปรากฏแก่เราอย่างถูกต้อง
ตามหลักธรรมวินัยซึ่ง “มีให้เราเห็นอยู่
รู้ อยู่เป็นปัจจุบันนั้นเทียว” นี้ต่างหาก
เป็นตัวทำให้เราสว่างแจ้ง สงบ แจ่มใส
สิ้นวิจิกิจฉาอยู่โทนโท

(๘ ก.ค.๒๓)

* ความซ้าซากไม่ใช่ความน่าเบื่อหน่าย (สุดเชิง)
ไม่เช่นนั้นเราจะยิ่งนอน
ก็ยิ่งจะเบื่อการนอนเป็นแน่แท้
ซึ่งความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่
แต่ “ความมีอารมณ์เบื่อหน่าย” ในสิ่งที่จริง ๆ แล้ว
ยิ่งซ้าซาก ก็ยิ่งทำให้เราได้ตื่นัน
มันคือตัว “หน้าโง่” ร้อยเปอร์เซ็นต์ของเราต่างหาก
หรือที่แท้ก็คือกิเลสสด ๆ
ที่มันกำลังจะมีชัยชนะอย่างกระหึ่มนั่นเอง

(๑๐ ก.ค.๒๓)

* เราสามารถฝ่าฟันคลื่นในมหาสมุทร
ไปได้อย่างราบรื่นปลอดภัยยิ่ง ๆ เท่าใด ๆ
นั่นคือความสำเร็จของผู้ฉลาดยิ่ง ๆ เท่านั้น ๆ
แต่ถ้าผู้ใดมัวรำร้องไม่ให้มีคลื่นในมหาสมุทร
หรือวังหนึคลื่น นั่นคือ
ความเป็นไปไม่ได้
และผู้นั้นจะไม่ประสพผลสำเร็จเลยในชีวิต
อีกทั้งเป็นความโง่แท้ ๆ
ของผู้คิดผู้ทำนั้น ๆ ซ้าเสียด้วย

(๑๐ ก.ค.๒๓)

❁ ความซ้าซากไม่ใช่ความน่าเบื่อหน่าย (แสนเซ็ง)
แต่แท้จริงแล้ว ยิ่งซ้าซากเรายิ่งจะกลายเป็นเคยในกิจนั้น
ง่ายในกิจนั้นเป็นที่สุดนั้นต่างหาก

รู้เถิดว่า...

ถ้าเจ้ากิเลสตัวที่ชื่อว่า “ความเบื่อหน่าย” นี้
มันเข้ามาเยี่ยมกรายในอารมณ์คุณเมื่อไร
เมื่อนั้นแหละคือ...

คุณกำลังประจัญต่ออุปสรรคตัวเลวร้าย และฤทธิ์มาก
แต่เยียบเย็นและแสนสบายที่สุด
ที่จะทำให้คุณล้มเหลวในกิจนั้นๆ เอาจ่ายๆ
กว่าอุปสรรคร้อยแปดอื่นใดทีเดียว!

แท้จริงมันคือมารหลง...

หรือความหน้าโง่ชั่วแวงของเราร้อยเปอร์เซ็นต์แท้ๆ จริงๆ
ซึ่งคุณอย่าปล่อยให้มันอยู่กับเราหลายแวนเป็นอันขาด
มิฉะนั้นมันจะเกิดเป็นความหน้าโง่ตัวถาวรอยู่กับเรา
พร้อมกับความล้มเหลวอย่างสมบูรณ์

ถ้าคุณแน่ใจว่า กิจนั้นดีแน่แล้ว
เป็นกิจที่น่าได้น่ามีน่าเป็นอย่างยิ่งแล้ว
อย่าโง่เสียเวลามีอารมณ์เบื่อหน่ายเลย
แม้แต่เสี้ยววินาทีเป็นเด็ดขาด

(๑๐ ก.ค.๒๓)

☉ ความซ้าซากไม่ใช่ความน่าเบื่อหน่ายเลยจริงๆ
ไม่เช่นนั้น กลางวันแล้วก็กลางคืนที่ซ้าซากนี้
จะมีอยู่แล้วๆ เล่าๆ ไม่ได้เป็นอันขาด
ดังนั้น ถ้าคุณแน่ใจว่า กิจนี้ดีแน่แล้ว
เป็นกิจที่น่าได้ น่ามี น่าเป็นอย่างที่สุดแล้ว
คุณจงรู้เถิดว่า อารมณ์เบื่อหน่ายที่เกิดขึ้นกับคุณเมื่อใด
นั่นคือ ความลุ่มหลงในกิจนั้นของคุณ
กำลังโผล่หน้ามาเยี่ยมมรกายคุณ
อย่างถึงหน้าบ้านแล้วทีเดียว
หากคุณไม่ไล่เจ้าตัวอารมณ์นี้ออกไปจากหน้าบ้าน
อย่างรวดเร็วด่วนให้ได้แล้วละก็
ไม่นานเลยคุณก็จะอยู่กับความลุ่มหลง
และแต่งงานกับเจ้าความเบื่อหน่ายในกิจนั้น
อย่างสุดรักสุดบูชา

(๑๑ ก.ศ.๒๓)

✽ ความซ้าซากไม่ใช่ความน่าเบื่อหน่าย (บรมเชิง) เลยจริง ๆ
ไม่เช่นนั้นคุณจะต้องเป็นทุกข์และทรมานมากเลย
ที่คุณจะต้องเดิน-ยืน-นั่ง-นอน
หรือต้องกินต้องอุจจาระอยู่อย่างซ้าซากแท้ ๆ เหมือนกัน
คุณจะหัดซ้าซากในอะไรก็จะได้
คุณจะไม่ซ้าซากในอะไรก็จะได้เป็นที่สุด
ดังนั้น ถ้ากิจใดคุณแน่ใจว่า กิจนั้นดีแน่แล้ว
เป็นกิจที่น่าได้ นามี น่าเป็นอย่างที่สุดแล้ว
คุณอย่าให้มี “ความเบื่อหน่าย” เกิดมาแทรกคั้น
ในกิจนั้น ๆ เลยเป็นอันขาด
แต่จงมีความร่าเริง “ฉันทะ” กับกิจนั้น ๆ เสียเลย
“วิริยะ” เพียรเต็มที่
“จิตตะ” คือ เปิดใจ ปล่อยใจ วางใจ
ยกหัวใจให้กับกิจนั้น ๆ ไปเลย
แล้วก็ “วิมังสา” คือ ลงมือฝึกปรือ
ใช้ปัญญาทำกับกิจนั้นให้ดีที่สุดขึ้นเรื่อย ๆ ให้ได้เสมอ
ฉะนั้นแล คือ ทฤษฎีแห่งความสำเร็จที่จะพ้นทุกข์แท้
และจะสร้างสรรความประเสริฐสุดได้จริง

(๑๑ ก.ค.๒๓)

❗ ความซ้าซากไม่ใช่ความน่าเบื่อหน่ายเลย
แท้จริงนั้น “ความซ้าซาก” คือความอมตะ คือความนิรันดร
ข้อสำคัญคือ เราจะซ้าซากกิจนี้อยู่
เพราะมันยังชื่อว่าดี
ว่าสมควรแล้วอยู่จริง
หรือจะไม่ซ้าซากกิจนี้ต่อไปแล้ว
เพราะมันชื่อว่าไม่ดี ว่าไม่สมควรแล้ว
โดยใช้ปัญญาอันยิ่งแท้ อย่างปราศจากความลำเอียง
และหรืออย่างไม่มีความเห็นแก่ตัวเลย
ด้วยสัจปุริสธรรม ๗ กันจริงเท่านั้น
ดังนั้นผู้ถึงธรรมแล้ว
จึงไม่มี “ความเบื่อหน่าย” ในอะไรเลย
และจะไม่ติดแม้ในสิ่งส่วนที่ชื่อว่า ดียิ่งยอดใดๆ ด้วย
แต่ท่านรู้เป็น-รู้ตาย รู้เกิด-รู้ดับ รู้พัก-รู้เพียร
และท่านตัด-ท่านต่อของท่านได้แน่แท้เด็ดขาด
ถึงที่สุดแล้วจริงๆ

(๑๕ ก.ค.๒๓)

¶ ความซ้าซากไม่ใช่ความน่าเบื่อหน่ายเลยจริงๆ
แต่ตัว “ความน่าเบื่อหน่าย” นั้นแหละ
คือตัว “ทุกข์” แท้ๆ และคือตัวที่จะทำให้ผลึกเบน
จาก “ความดี” หรือ “ความไม่ดี” กันอย่างสำคัญเลยทีเดียว
ดังนั้น ถ้าใครใช้ปัญญาวิเคราะห์จนรู้แน่ใจแล้วว่า
นี่คือ “ความไม่ดี” ก็จงตัดขาดหลีกเลี่ยง
อย่า “ซ้าซาก” อยู่ว่านี่คือ “ความดี”
ก็จงตัดขาด “ความน่าเบื่อหน่าย” ออกไปให้เด็ดขาด
แล้วจงซ้าซากอยู่เถิด จนกว่าเราจะหมดสิ้นเหตุปัจจัย

(๑๑ ก.ค.๒๓)

❖ ความซ้าซากไม่ใช่ความน่าเบื่อหน่าย (มหาเชิง) หรือก
ถ้าการซ้าซากนั้นเป็นไปเพื่อทำให้เกิดความละหน่าย
เกิดความเล็ก ความพราก ความละคลายแล้วละก็...
ยิ่งจะต้องซ้าซากให้ยิ่งๆ เสียด้วยซ้าต่างหาก
เพื่อความหน่าย ความเล็ก ฯลฯ นั้นๆ
จะได้เต็ม จะได้เป็นจริง จะได้สำเร็จครบ
และแล้วที่สุดแห่งที่สุดอีก
เรายังจะต้องมาทำใจไม่ให้น่าขง
ไม่ให้รังเกียจสิ่งที่เราละหน่าย เราหลุดเล็กมาได้นั้นๆ
อย่างอยู่ด้วยกันได้ สัมผัสสัมพันธ์กันอยู่ก็ได้
โดยไม่ทุกข์ ไม่ผลึก-ไม่ดูด ไม่ชอบ-ไม่ขง
เป็นสุดท้ายจริงๆ ด้วยซ้าไป-เห็นไหม?

(๑๖ ก.ค.๒๓)

♥ ความซ้าซากไม่ใช่ความน่าเบื่อหน่าย (บรมเชิง) หรือก
ถ้าความซ้าซากนั้นคือการสร้างสรรค์
คือความดี คือความเจริญแท้จริงแล้ว
ความซ้าซากนั้นๆ ยิงจะทำให้เราง่าย
เราเคย เราสบายในกิจนั้นๆ ต่างหาก
และถ้าแม่เราโมหะหรืออวิชา
ก็จะทำให้ติด ให้หลงเอาเสียด้วยซ้ำ
จึงต้องรู้ให้แท้ว่า
อะไรๆ ในโลกนี้ก็ไม่น่าติดน่าหลงเป็นอันขาด
แล้วเราก็ไม่ต้องมีความน่าเบื่อหน่ายใดๆ เลย
หรือถ้าจะมีเป็นสิ่งที่สุดท้ายจริงๆ
ก็ความเป็นผู้เด็ดไม่ขาดในความซ้าซากนั้นๆ
เท่านั้นแหละคือ “ทุกซ์” ที่เหลือ

(๑๖ ก.ศ.๒๓)

๕ ความเด็ดขาดที่ใช้พร้อมกับความฉลาดถูกระดมแท้จริง
คือธรรมาวุธอาญาสิทธิ์ที่จะเผด็จทุกสรรพสิ่ง
ความเด็ดไม่ขาดถึงแม้จะใช้พร้อมกับความฉลาด
ถูกระดมแท้จริงปานใด ก็คือ กิเลสอาวุธ
ไม่มีสิทธิ์ที่จะเผด็จอะไรเลย

(๑๖ ก.ศ.๒๓)

► ความซ้าซากไม่ใช่ความน่าเบื่อหน่ายหรือ
 แต่ถ้าความซ้าซากนั้นยิ่งทำให้ติด
 ทำให้หลงเสพยาอยู่ละก็
 จงหยุดซ้าซากสิ่งนั้นมาก่อน
 แล้วคอยตั้งหลักเข้าไปฝึกเคยฝึกชิน
 จนซ้าซากสัมผัสสัมพันธ์กันได้เป็นที่สุดเกิด
 หากสิ่งนั้นก็จันเป็นกุศล
 เป็นการสร้างสรรค์บุญกรรมแท้ๆ
 แต่ถ้าสิ่งนั้นก็จันเป็นอกุศล
 เป็นความไม่เจริญ ไม่สร้างสรรค์อะไร
 ก็จงหยุดซ้าซากให้ได้เด็ดขาดเถิด
 หรือยิ่งติดสิ่งนั้นก็จันอยู่เก่าอยู่เดิมแล้วละก็
 ยิ่งจะต้องหัดเลิกหัดห่างการซ้าซากนั้นๆ มาให้ได้
 จนเลิกขาดได้เป็นที่สุดเทอญ
 แล้วจะใช้ภาษาเรียกว่า “เบื่อหน่ายสิ่งนั้น” ก็ได้
 และก็จะเข้าใจเถอะว่า แม้อย่างนั้น
 จิตเราต้องไม่ชอบ-ไม่ชังในอะไรเป็นที่สุด

(๑๖ ก.ศ.๒๓)

❀ ผู้ไม่ประสพความสำเร็จ คือ ผู้ที่เด็ดไม่ขาด
 ผู้ที่ถึงจุดสุดยอดฉลาด
 คือ ผู้ที่ขาดได้แล้วจริงๆ โดยไม่ต้องเด็ด

(๑๗ ก.ศ.๒๓)

◆ ผู้ที่สำเร็จเสร็จแล้วจริงๆ นั้น
 จะทำอีกก็ยังมีแต่กำไรยิ่งๆ โดยแท้
 ส่วนผู้ที่ยังไม่รู้ดี-รู้ชั่วอะไรเลยนั้น
 ยิ่งทำก็ยิ่งขาดทุน ยิ่งทำก็ยิ่งบาป
 แม้จะทำแล้วรวยลาก รวยยศ รวยสรรเสริญ
 รวยโลกก็สุขมากชิ้นอยู่ปานใดก็ตาม
 ดั่งนั้น ผู้ที่เริ่มฉลาด รู้ความจริง
 ตามที่วานี้แล้วอย่างซัดแจ้ง
 จะกล้าหยุดเสพยาโลกก็สุขเป็นอันดับแรก
 และจะอาจหาญสู้กับคำตำหนิ
 (ของคนที่ยังไม่ฉลาดแท้ ยังไม่หยิ่งรู้ถึงความจริงแท้จริง)
 เป็นอันดับต่อมา
 แล้วจะชาญชัยไม่ทุกข้อนาทรกับยศชั้น
 และจะสลัดสละลากก็ถูกต้องธรรม
 เป็นกำไรแท้ ไม่ใช่กำไรเทียม
 จะไม่เหมือนอย่างแต่ก่อน
 ที่ยิ่งสละลาก ก็ยิ่งได้บาป ยิ่งขาดทุนนั้นเป็นแน่

(๑๗ ก.ค.๒๓)

♥ ผู้บรรลุลหรรณที่แท้จริงนั้น
คือ ผู้ที่ไม่ทำอะไรตามใจตนเองได้แล้วเด็ดขาด
แต่จะทำได้กับสุจริตธรรม
จะชยันอยู่กับกุศลกรรมได้อย่างสบาย
เพราะมันเป็นสภาพของอารมณ์ที่ “ยิ่งกว่าสุขชนิดเสพสม”
ดังนั้น แม้จะเหน็ดเหนื่อยและงานการจะมากมายปานใด ๆ
ท่านผู้บรรลุลหรรณแท้จริงแล้ว
จะรู้จัก-รู้เพียงรอย่างจริงใจ
และจัดสรรแบ่งส่วนทำอะไร ๆ ไปตามงานนั้น ๆ
อย่างชยันหมั่นเพียรแสนสบายจริง ๆ
ผู้ที่เขาแต่ล่อยชวย ไม่ทำอะไร
หรือเขาแต่หลับ ๆ หลบ ๆ อยู่เฉย ๆ ไม่ชอบทำงาน
นั่นคือ ผู้ยังมีกิเลสฟุ้งช่านอยู่
หรือไม่ก็ยังมีกิเลสหลงความหลับ
เสพยติดความสงบอยู่แท้ ๆ
ยังมีใช้ผู้พ้นกิเลสนิรณอะไร
หรือยังมีใช้ผู้บรรลุลหรรณแท้ ๆ ดอก
แม้จะเห็นว่าไม่แสวงหาลาภ-ยศ-สรรเสริญ
หรือไม่เสพยกำมให้เห็นโต้ง ๆ อยู่แล้วแท้ ๆ ก็ตาม

(๑๗) ก.ค.๒๓)

♠ ใน “สัจธรรม” นั้น มีความดีกับความชั่ว
 ใน “นิพพาน” นั้น มีการงานกับความว่างจากกิเลส
 ว่างจากความเห็นแก่ตัว
 ดังนั้นผู้บรรลุถึงสัจธรรมแท้ๆ ถึงนิพพานจริงๆ
 จึงอยู่กับการงานที่เป็นความดี
 และว่างจากกิเลสเสพย์ติดใดๆ
 แม้แต่กิเลสหลงเสพย์ความอยู่เฉยๆ หรือเสพย์ความหลับ
 และไม่ติดแม้แต่ความสงบอย่างเห็นได้อยู่โต้งๆ ชัดๆ ที่เดียว
 เพราะฉะนั้น ผู้บรรลุธรรมจริงแท้
 ผู้มีความสงบสำรวมที่ถูกต้องธรรม
 จึงมิใช่หมายความว่าอย่างพาสื่อ
 ดีความเอาง่ายๆ เถรตรงว่า
 คือ ความเป็นคนอยู่นิ่งๆ เฉยๆ
 ไม่ค่อยมีอิริยาบถ ไม่มีกิจการงาน
 หรือไม่พูดไม่จาเลยนั้นดอก
 แต่คือคนไม่อยู่เฉยๆ เปล่าๆ
 แต่กลับปราดเปรียว คล่องแคล่ว
 สุขุม ประณีต การงานเรียบร้อย ผ่องใส
 พุดจาฉลาดฉาน กระจ่างแจ้ง เบิกบานอยู่แท้ๆ

(๑๗ ก.ค.๒๕๓)

๖๗ กว่าเราจะช่วยตนเองให้มั่นคงเด็ดเดี่ยว
ในการตัดกิเลสของเราสักเรื่อง
มีศีลบริสุทธิ์แท้สักข้อนั้น ก็ทั้งยากทั้งเย็นอยู่แล้ว
ยิ่งจะช่วยคนอื่นให้ตัดกิเลส หรือให้มีศีลบริสุทธิ์แท้บ้างนั้น
ก็ต้องใช้ความวิริยะ อุตสาหะ ต้องอดทนและใจเย็น
ด้วยความแสนยากแสนเย็นยิ่งกว่าหนักกว่านัก
ดังนั้นเราจึงจะต้องรู้ความจริงข้อนี้กันให้แน่จริงๆ
แล้วจงสุขุมๆ สบายๆ พยายามให้ดีๆ
ไปเรื่อยๆ เกิด และนิรันดร

(๑๖ ก.ศ.๒๓)

๖๘ คนผู้ไม่ทำอะไรให้ขัดใจใคร
แต่พยายามขัดใจตนเอง
นั่นคือ ผู้ขัดเกลาดตนเอง
คนผู้ทำอะไรขัดใจคนอื่นตะพึด
แม้จะได้ขัดใจตนเองมาบ้าง
นั่นคือ ผู้ฆ่าตนเอง
คนผู้ทำอะไร แม้จะขัดใจผู้อื่นก็ด้วยปัญญาอันยิ่ง
ด้วยความปรารถนาดีเพราะได้ขัดใจตนเองมาแล้ว
นั่นคือ ผู้ช่วยขัดเกลาคคนอื่น
คนผู้ไม่ขัดใจใครเลย และไม่ยอมขัดใจตนเองด้วย
นั่นคือ ผู้ฆ่าทั้งผู้อื่นและตนเองให้ฉิบหายทั้งคู่

(๒๐ ก.ศ.๒๓)

☆ คนผู้รวยทรัพย์เงินทอง
แล้วได้รับการเคารพนับถือบูชา
คนผู้สูงด้วยศถาบรรดาศักดิ์
แล้วได้รับการเคารพนับถือบูชา
คนผู้มากด้วยสรรเสริญเยินยอ
แล้วได้รับการเคารพนับถือบูชา
คนผู้เฝ้าไปด้วยโลกียสุข สมบูรณ์พูนล้น
แล้วได้รับการเคารพนับถือบูชา
จะประเสริฐอะไร...?

คนที่แม้จะจนก็ได้รับการเคารพนับถือบูชา
คนไม่มียศเลย แล้วได้รับการเคารพนับถือบูชา
คนผู้ได้รับแต่คำนิทาเสียดด้วยซ้ำ
แต่ก็มีคนเคารพนับถือบูชา
คนผู้ไม่ยดีโลกียสุขเลย
ทว่าได้รับการเคารพนับถือบูชา
นั่นต่างหากประเสริฐกว่า...!

(๓๐ ป.ศ.๒๓)

+ “อาหารอันเป็นกุศล”

ความตั้งอยู่ ความทรงอยู่ดำเนินไป
และความเจริญย่อมอาศัยอาหาร
ผู้ที่มีการศึกษาเข้าใจในอาหาร
มีปัญญาในอาหารที่เป็นกุศล
รู้จักสร้างอาหารที่เป็นกุศลให้แก่ตน ๆ
ผู้นั้นย่อมเจริญ ย่อมดำเนินไปสู่ความประเสริฐ
สู่ความเจริญได้ยิ่ง ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด
ดังนั้น ทุกคนที่หวังความเจริญ

หวังความประเสริฐ

จึงควรศึกษาอาหาร

วิธีสร้างอาหารอย่างมีปัญญา

อย่างเข้าใจเป็นสัจจะ

แล้วพึงกระทำอาหารให้แก่ชีวิตตน

อย่างขยัน อุตสาหะ วิริยะ พากเพียรจนแคล้วคล่อง

และเราจะเป็นผู้ที่สมประสงค์ ดำเนินไปได้

มีความเจริญ ประเสริฐ อยู่อย่างยืนยาว

(๑๔ พ.ย. ๒๖)

❀ คนรวยทำงานยิ่งรวย

คนจนทำรวยยิ่งจน

คนจนทำงานอาจรวย

คนรวยทำรวยอาจจน

(ธ.ค. ๒๗)

♣ ในความสามัคคีก็มีความขัดแย้ง
ขัดแย้งเพื่อให้เกิดการพัฒนาเจริญ

(๒๙ ม.ค.๓๐)

♣ อย่าห่างเหินสัตว์บุรุษ
แม้เราจะอยู่ห่างไกลสัตว์บุรุษ

(๑๔ เม.ย.๓๐)

◆ คนจนนั้นยิ่งจนเพราะคนรวย
คนรายนั้นยิ่งรวยเพราะคนยิ่งจน

(๓๐ มี.ค.๓๑)

◇ ผู้ฉลาดแสนช่วย ก็เพราะ “รวย” ไม่เสร็จ
ผู้ฉลาดเลิศคน ก็เพราะ “จน” อย่างสำเร็จ
ผู้ยิ่งบริจาค ยิ่งเป็น “ทรัพย์แท้” ทางกรรม คือบุญ
ผู้ยิ่งกอบโกย ยิ่งเป็น “หนี้แท้” ทางกรรม คือบาป

(๒๓ ก.ค. ๓๔)

★ ผู้ทำโซว์ ชื่อว่า “คนฉลาด”
ผู้ทำจริง ชื่อว่า “ปราชญ์”
ผู้ถูกตีท้วงได้ คือ “ปราชญ์”
ผู้แค่ฉลาดจะชี้ฉลาด “ต่อการตีท้วง”

(๒๕ ก.ค. ๓๔)

☆ การเมืองเป็นเรื่องของการจัดการ
ด้วย “อำนาจ” ที่เป็น “ธรรม”
ศาสนาเป็นเรื่องของการจัดการ
ด้วย “ธรรม” จนมีฤทธิ์มีผลเป็น “อำนาจ”
งานการเมืองเป็นงานสร้าง “ระบบ”
เป็นงานสร้าง “โครงสร้าง” และใช้ “ระบบ” เป็นหลัก
งานศาสนาเป็นงานสร้าง “คน” ให้ดี
แล้วคนดีจะไปสร้าง “ระบบ”
“ระบบ” หรือ “โครงสร้าง” แม้จะดี
แต่ถ้าคนไม่ดี สังคมก็จะแย่ จะเสื่อมเสียเลวร้ายได้
ในทำนองกลับกัน
“ระบบ” หรือ “โครงสร้าง” แม้จะไม่ดี
แต่ถ้าคนดี สังคมก็ยังคงพอเป็นอยู่สุขได้
ดังนั้นงานศาสนาจึงเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน
เป็นหลักสำคัญยิ่งกว่างานการเมือง

(๑๒ มี.ค.๓๕)

✿ แม้สูงสุดเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว
ก็ยังไม่สิ้นโทษในกุศล

(๑ ธ.ศ.๓๖)

✿ เรามาศึกษาฝึกฝนก็เพื่อทำประโยชน์ตน
คือ ทำตนให้พ้นทุกข์ และทำประโยชน์ท่าน
คือ มีชีวิตที่เป็นตัวอย่างหรือเป็นครู
ด้วยเจตนา มีเจตนารมณ์ที่จะให้คนอื่น
เป็นอย่างเรา รู้้อย่างเรา

(๑ ธ.ศ.๓๖)

✿ อย่าปล่อยปะละเลย อย่าประมาท
ความไม่ประมาทเป็นยอดแห่งกุศลธรรมทั้งหมด
และความประมาทก็เป็นยอดของอกุศลธรรมทั้งหมด

(๕ มิ.ย.๓๗)

✿ ต้องเป็นผู้มีศีลไม่หย่อนยาน คือ อธิศีล
ต้องถือศีลจนมีฉาน คือ อธิจิต
ต้องถือศีลจนเกิดญาณ คือ อธิปัญญา
ถือศีลจนไม่รำคาญ คือ อธิวิมุตติ
ต้องเป็นผู้เบิกบาน คือ อธิพุทฺธ
และสมบูรณ์ด้วยการทำงาน คือ อธิกุศลกรรม
จนบรรลุนิพพาน

(๕ มิ.ย. ๓๗)

* อนุสติแต่ผู้อยู่ไกลวัด
พึงระลึกและคำนึงถึงความจริง
ที่เป็นสาระสำคัญของมนุษย์ของสังคมเสมอๆ
เท่าที่เรามีภูมิจำนั้น ๆ (ต้องเพียรพยายามระลึกจริงจัง)
การเกิดมาเป็นคนทุกชาติ
ถ้าไม่ได้พบพระพุทธศาสนาแท้ๆ
ก็เท่ากับเป็นคนไม่มีโอกาส
ได้รู้แจ้งการสั่งสมความเป็นผู้ประเสริฐ
หรืออาริยะอย่างถูกต้องที่สุด
เมื่อรู้สูตรแล้ว ไม่พึงเพียรปฏิบัติจริง
มันก็ไม่สมรรถผลจริงจัง
ยิ่งไร้มิตรดี – สหายดี – สังคมสิ่งแวดล้อมดี
ยิ่งไม่มีเหตุปัจจัยจะช่วยให้เรา
เราจึงจะต้องยิ่งระลึก
ต้องตื่นรู้ตัว (ชาคริยา) ให้ได้เสมอๆ
แล้วพึงเป็นผู้ปฏิบัติ เป็นผู้อยู่ในทาง
(มีสัมมาปฏิบัติให้แก่ตนให้ได้ในขณะนั้นๆ)
เป็นผู้เดินทางก้าวเข้าไปสู่
ปลายทางของความประเสริฐสูงสุด (อาริยคุณสูงสุด)
ให้ได้อยู่เสมอๆ (ต้องทำจริงๆ)
ไม่มีใครช่วยคุณมากกว่าตัวคุณเองอีกแล้ว
อย่าเป็นคนได้รู้แล้วก็แห้ง

(๑๕ มี.ค.๓๙)

✧ สะสมบุญจงประณีต
สร้างจารีตจงประหยัด

(๑๕-๑๗ ก.ค.๔๐)

✧ ชีวิตคนต้องทำงานหรือทำอาชีพ
ถ้าไม่ทำงาน ไม่ทำอาชีพ “ไม่ใช่คน” แต่คือ “ชยะ”
เพราะคนต้องมีประโยชน์
อย่างน้อยช่วยเหลือตัวเองได้
ไม่งั้นก็เป็น “ทากสังคม”

(๓๑ ธ.ค.๔๒)

✧ คนผู้ใดที่รู้แจ้งด้วยญาณปัญญาว่า
งานที่ตนทำนั้น คือ “ความจริงอันประเสริฐ”
แม้งานนั้นจะหลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน เหงื่อหยดเหงือย้อย
หรืองานนั้นจะหนักหนาสาหัสหฤโหดปานใด
ผู้นั้นจะเต็มใจและบากบั่น
ซึ่งแตกต่างกับผู้ยังไม่รู้แจ้งด้วยญาณปัญญา
เพราะเขาจะทำอย่างเสียไม่ได้
หรือไม่เต็มใจบากบั่น ที่สุดถึงชี้เกี้ยว

(๑ ม.ค.๔๓)

☉ ประโยชน์ตนคือเรา “ลด”
ประโยชน์ท่านคือเรา “ให้”

(๔ ก.พ.๔๔)

❖ โลกียะมีแต่จะหนักหน้า หยาบ ร้ายแรง
เดินทางไปสู่กสิยุคเพิ่มขึ้นทุกวัน
มีแต่โลกุตระเท่านั้นที่จะมาช่วยเก็บรักษาคนบุญ
ให้พบทางรอดได้

(๑ ม.ค.๕๕)

๑ จงเป็นผู้ให้ ดีกว่าเป็นผู้รับ
ให้ด้วยความจริงใจนั้นแหละ
เป็นสิ่งประเสริฐสำหรับเรา

❗ ไม่ว่าจะทำอะไร
จงตั้งใจทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด
ถ้าคิดว่าจะทำสิ่งนั้นให้ดีไม่ได้
ก็อย่าทำซะเลยจะดีกว่า

❗ จงทำงานเพื่องาน
แล้วทุกอย่างจะตามมาเอง

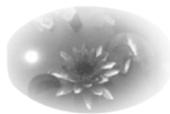
♥ จงยอมเป็นผู้เสียเปรียบ
แล้วเราจะเป็นผู้ชนะในที่สุด

▶ เรามาฝึกอดซัง ตัดซังออกจากหัวใจให้หมด
เสียสละอะไรก็ไม่เท่าเสียสละกิเลส

(๑๐ มี.ย.๕๕)

๕ อย่าละเลยแม้วินาทีเดียว
ในการทำกิจที่เป็นบุญ เป็นกุศล
เพราะทุกวินาทีเป็นวินาทีแห่งบุญ

(๑๐ มิ.ย.๔๔)

๖ ถ้าคนเราได้ปฏิบัติธรรมจนเกิดผล
ก็จะรู้ว่าชีวิตไม่ได้อยู่เพื่ออะไรอื่น นอกจากทำงาน
ตอนนี้เรากำลังทำงานกับประชาชน
ให้เขาได้รู้จักสาระของชีวิต
เราต้องสัมพันธ์กับสังคมภายนอกมากขึ้น
และยังต้องการแรงงานอีกมาก
การช่วยมนุษยชาติ ต้องทำให้สะอาดบริสุทธิ์ ไม่เป็นพิษ
ต้องควบคุมการผลิตและจำหน่าย
ขอให้ทำให้จริง เพื่อสังคมมนุษยชาติที่ดี
วัฒนธรรมที่ดี พฤติกรรมที่ดี
ทำเถอะ ให้สิ่งดีๆ เกิดขึ้นให้ได้

♣ เหตุผล คือความบ้า
อึดตา คือความจริง

(๒๔ มี.ค.๔๔)

(๑๓ ก.พ.๔๕)

◆ จงทำเพียงเพื่อล้มล้างการเอาเปรียบ

แต่อย่าทำจนเราเป็นผู้ได้เปรียบ

(งานตลาดอารีเยะปีใหม่ ครั้งที่ ๖/๒๕๒๘)

♥ บุคคลที่มองเห็นความสำคัญในความสำคัญ

นั่นคือบุคคลสำคัญ

(งานปลูกเสกพระแท่ง ของพุทธ ครั้งที่ ๙/๒๕๒๘)

♠ ระวังอารมณ์ก่อนงาน

อย่าหลงงานจนเสียอารมณ์

(งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๔/๒๕๒๘)

✠ กว้างเกินไปเป็นแก่นแกน

(งานตลาดอารีเยะปีใหม่ ครั้งที่ ๗/๒๕๒๙)

☆ จงสำนึกดียิ่งกว่าปัจจุบันนี้ขึ้นไปเสมอ

ความสามัคคี คือ ความขัดแย้งอันพอเหมาะ

(งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๗/๒๕๓๑)

✚ เราไม่พัก เราไม่เพียร เราจึงข้ามโสมงสารได้

๒๖ ดินนั้นมี ดีกว่า และดีมากกว่า จนถึงดีที่สุด

(งานตลาดอารีเยะปีใหม่ ครั้งที่ ๑๐/๒๕๓๒)

❖ คนเราจะ “รู้” หรือ “คิด” ให้วิเศษวิโส
เก่งเยี่ยมยอดอย่างไรก็อาจเป็นได้ ไม่ยากนัก
แต่ที่ยากที่สุด ที่จะเป็นได้คือ “ทำ”
คนที่ “ทำ” ได้แล้ว แม้จะรู้สึกว่เรา “ไม่ค่อยรู้”
หรือแม้จะมีใครว่เรา “ไม่รู้” ก็ช่างเถิด !!!

(งานปลูกเสกพระแท้ง ของพุทธ ครั้งที่๑๓/๒๕๓๒)

♣ เร็วแต่ลวกๆ เลวกว่จู้จี้ ให้ละเอียด แม้ช้า

(งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๘/๒๕๓๒)

◆ จงเป็นนัก “ทำ” หรือนัก “ธรรม”

ให้มากกว่านักคิดหรือนักวิชาการ

(งานตลาดอารีเยปีใหม่ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๓๓)

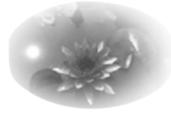
◇ เราจะเป็นัก (ทำ) ธรรมให้มากกว่านักคิด

(งานปลูกเสกพระแท้ง ของพุทธ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๓๓)

★ ผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ที่ท่ทำสิ่งที่ตนทำไม่ได้นั้นจนได้

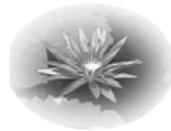

* งานที่ปราศจากแรงบันดาลใจ
จะเป็นงานหนักหรือไร้ค่า
แต่งานที่พร้อมด้วยแรงบันดาลใจ
จะกลายเป็นงานที่น่าปิติยินดี

(ปลุกเสกฯ ๔-๑๐ ก.พ.๓๓)

* เน้นเนื้อ ให้เหนือกว่ามาก
เน้นลาก แม้ยากกว่าเล่น
เน้นจริง ให้ยิ่งกว่าแค้น
เน้นแก่น ให้แน่นกว่ากว้าง

(งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๙/๒๕๓๓)

* เคี้ยวเราเพื่อเอามิตร
ผลิตผลเพื่อคนอีกหลาย
ชวนชวายนแบบसानหมู่

(งานตลาดอารียะปีใหม่ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๓๔)

* จงให้ถึง “นักเป็น” อย่าเพียงได้เช่น “นักปราศรัย”
(มีคำขยายว่า)

ถ้าถึงขั้น “ความจริงถูกต้อง” ก็ได้ชื่อว่า “นักปราศรัย”
ถ้าถึงขนาด “ถูกต้องตามจริง” ก็ได้ชื่อว่า “นักเป็น”

(งานปลุกเสกพระแท้ ๆ ของพุทธ ครั้งที่ ๑๕/ ๒๕๓๕)

✱ จงแก่งวิริยะ ชันติ สัจจะ อธิษฐาน

จึงจะเกิดญาณของจริง ยิ่งสละ แม่พระนิพพาน

(งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๑๐/๒๕๓๕)

✱ หยุตซิง หยุตซัง เพิ่มพลังสามัคคี

(งานตลาดอาริยะปีใหม่ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๓๕)

✿ ขยะลันโลกอยู่เป็นนิจ

บัดนี้กูกำลังคิดอะไรอยู่?

(งานปลูกเสกพระแท้ ๆ ของพุทธ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๓๕)

✿ เจตนา “แก้ตัว” คือ “จัญไร”

เจตนา “แก้ไข” คือ “เจริญ”

(งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๑๑/๒๕๓๕)

✿ ความดีมีละเอียด

ความเกลียดมีละก่อน

(งานตลาดอาริยะปีใหม่ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๓๖)

๑ อย่าเก็บคำชมชื่น (Appreciate) ไว้

รอนจนกระทั่งเพื่อนตาย

(งานปลูกเสกพระแท้ ๆ ของพุทธ ครั้งที่ ๑๗/๒๕๓๖)

! ยิ่งใหญ่ ยิ่งเล็ก
ยิ่งเล็ก ยิ่งใหญ่

(งานมหاپวารณา ครั้งที่ ๑๒/๒๕๓๖)

♠ ต้องทำให้ได้ คือ แก่ของตนเอง

(งานตลาดอารีเยปีใหม่ ครั้งที่ ๑๕/๒๕๓๗)

♥ เห็นคนอื่นเป็นกระจกเงา

อย่าเขลาเห็นเป็นกระสอบทราย

(งานปลูกเสกพระแท่ง ของพุทธ ครั้งที่ ๑๘/๒๕๓๗)

☺ ขวนขวายสร้างนิพพาน

ติดฐานสร้างนรก

(งานมหاپวารณา ครั้งที่ ๑๓/๒๕๓๗)

๕๐ อดตาโตเพราะดูตาย

ต้องขวนขวายจึงจะสลายอดตา

ตัวกูฟุเพราะดูตาย

ต้องขวนขวายจึงจะได้นิพพาน

(งานตลาดอารีเยปีใหม่ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๓๘)

♥ เพราะชีวิตนับแต่เริ่มอุบัติ

เพราะชีวิตมีแต่การเติบโตไม่หยุดยั้ง

เพราะชีวิตมีความรักตนเป็นที่สุด

เพราะชีวิตมีความสุขเป็นนายบังคับบัญชา

จึงมีแต่ความเจริญแห่งการกอบโกย

จึงมีแต่ความแตกร้าง เห็นแก่ได้

จึงมีแต่ความละโมบ สะสม เห็นแก่ตัว

จึงมีแต่เห็นกระหายหิว ไม่มีวันหมดสิ้น

จึงเกิดผลเช่นฆ่าไม่จบ

จึงเกิดผลเผาผลาญทรัพยากรทั่วโลก

จึงเกิดผลความทุกข์สรรพชีวิตทั่วแผ่นดิน

สังคมจึงร้อน โลกจึงใกล้วินาศ

เพราะเหตุนี้ พระพุทธองค์จึงทรงโลกวิทู

มีกรุณาไม่มีที่สิ้นสุด

เพราะเหตุนี้ พระพุทธองค์จึงทรงบัญญัติ

แนวทางวิธีการแก้ไขปัญหา

เพราะเหตุนี้พระพุทธองค์จึงทรงบัญญัติศีลให้เป็นมรรควิธี

เพราะเหตุนี้พระพุทธองค์จึงทรงให้มนุษย์มักน้อย สันโดษ

น้อยลงในวัตถุ ลดลงในอารมณ์

ทิ้งเสียซึ่งความสุข เลิกเสียในสิ่งที่ชั่ว เศร้าหมอง

ปากเพียรทำแต่ดี ทวี ทวี ทวี นิรันดร

(งานพุทธาฯ ปี๓๘)

♣ อุปสรรคหรืองานหนัก ยิ่งพิสูจน์คน

(งานพุทธาษา ครั้งที่ ๒๒)

☆ รู้สึกตนได้ดี อย่าเพิ่งคะนอง

ระวังอัตตาคะเข้าตา

(งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๑๔/๒๕๓๘)

✦ บรรลุทำเป็นทีม บรรลุธรรมเป็นทีม

(งานปลูกเสกพระแท้ ๆ ของพุทธ ครั้งที่ ๒๐/๒๕๓๙)

♣ ศรัทธาไม่ดี เพราะรากศาสนาไม่มี

อโศกยังไม่ดี เพราะมีศรัทธาไม่มากพอ

(งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๑๕/๒๕๓๙)

♣ ทุกข์ทำไม เศร้าทำไม แล้วใครโง่?

(งานตลาดอาริยะปีใหม่ ครั้งที่ ๑๘/๒๕๔๐)

◆ ทุกวินาทีเป็นวินาทีแห่งบุญ

(งานปลูกเสกพระแท้ๆ ของพุทธ ครั้งที่ ๒๑/๒๕๔๐)

◇ อย่าให้รักเกรอะกรัง

อย่าจมฝังอยู่ในรู

แต่จงรู้กรรมและกาละอันควร

(งานมหاپวารณา ครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๐)

★ ไทยต้องเป็นทาส เพราะไม่มี “ชาตินิยม”

อโศกจะพลาด เพราะไม่มีจิตแห่ง “ชาตินิยม”

(งานตลาดอารีเยปีใหม่ ครั้งที่ ๑๙/๒๕๕๑)

✿ “สร้างสรร เสียสละ สามัคคี มีน้ำใจ”

✿ “โลภน้อย ลากเหลือ”

(งานตลาดอารีเยปีใหม่ ครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๒)

✿ จนอย่างไท อย่างจนอย่างทาส

(งานปลูกเสกพระแท้ๆ ของพุทธ ครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๒)

☼ สังคมและผู้อื่นจะออกหัก
ก็เพราะเราไม่ฝึกใฝ่สร้างดี

(งานมหาปวารณา ครั้งที่ ๑๘/๒๕๕๒)

☞ รวมน้ำใจให้เป็นหนึ่ง ทำที่พึงให้สังคม
สร้างนาวาบุญนิยม เพื่อกอบกู้มนุษยชน

(งานปลูกเสกพระแท้ง ของพุทธ ครั้งที่ ๒๔/๒๕๕๓)

♥ เร่งรัดพัฒนามนุษยชาติ (ร.พ.ม.)

๑. จริง (สัจจะ)
๒. รู้ลึก (สติสัมโพชฌงค์)
๓. สำนึก (หิริโอตตปปะ)
๔. ฝึกตน (ทมะ)
๕. ขวนขวาย (อิทธิบาท)
๖. หามุ่งพัฒนา (ภาวนา)
๗. อานิสงส์สัมบูรณ์ (ปริโยสาน/ญาณ ๓)

(งานปลูกเสกพระแท้ง ของพุทธ ครั้งที่ ๒๕/๒๕๕๔)

👉 เราจะตีคนเดียวนั้นไม่ใช่ศาสนา (พุทธ)
และผู้เจริญแล้วในพุทธศาสนาก็ไม่อยู่คนเดียว
การอยู่คนเดียวนั้น เป็นการทดลองชั่วคราว
ของคนบางคนที่เป็นเท่านั้น
ผู้ปฏิบัติสติปัฏฐาน ๔ หรือมรรคองค์ ๘ เป็นแล้ว
ไม่ต้องอยู่คนเดียวแล้ว
พระพุทธเจ้าตรัสสอนชัดๆ อีกว่า
คนเราควรมองผู้ที่มีปัญญาใดๆ
ที่คอยชี้โทษ คอยกล่าวคำขานบอยู่เสมอไปว่า
คนนั้นแหละคือผู้ที่ซุ่มทรัพย์
ควรคบบัณฑิตที่เป็นเช่นนั้น
เมื่อคบบัณฑิตที่เป็นเช่นนั้นอยู่
ย่อมมีแต่ดีตายเดียว ไม่มีเลวเลย

(สารอโศกฉบับ เม.ย.-พ.ค.๒๕)

👉 การไม่อยากเด่น ไม่อยากดัง
ไม่อยากอวดนั้นดีแล้ว
แต่ถ้าไม่ทำ ไม่แสดง ไม่รับภาระช่วยกัน
ก็เลวได้เหมือนกัน

(สารอโศกฉบับ เม.ย.๒๕)

๒♣ แม้เรามีปัญญาแค่ทางอ้อม
ก็ขอให้ใช้ปัญญาให้มีค่า มีประโยชน์
ให้มันพาให้พ้นทุกข์
แล้วทฤษฎีพระพุทธเจ้าก็จะยิ่งใหญ่

(สารอโศกฉบับ เม.ย.๓๐)

♣ กรรมที่ไม่เข้าใจให้ดีกว่า มีคุณหรือโทษนั้น
ได้ทำให้มนุษย์ต้องมีชีวิตสุดทรมาณ
มานานก่อนนี้แล้ว (ตกรนรก)

(สารอโศกฉบับ ๑๓๕ เม.ย.๓๒)

* ถ้าไม่มีอุปสรรคแล้ว
เราก็ไม่มีแบบฝึกหัด
เราก็ไม่มีสิ่งที่จะปฏิบัติ
เราก็ไม่ได้อะไร ไม่เป็นอะไร
เพราะฉะนั้น อย่าเข้าใจผิดว่าตัวอุปสรรคนั้น
เป็นสิ่งที่เสริมมา เกินมา เต็มมาให้ร้ายแก่เรา
เพราะที่แท้มันคือตัวจริง
ที่จะให้ประโยชน์แก่เราโดยตรง

(สารอโศกฉบับ พ.ย.๓๓)

❀ จิตใจของพระอารีย์เจ้าชั้นสูง จะประกอบด้วย
ใจดี
เร็ว
ประณีต
ครบ

(สารอศกฉบับ มิ.ย.- ก.ค.๓๕)

❀ ผู้ที่มีการงาน เป็นผู้มีศีลไม่หย่อนยาน
เป็นผู้มีศีลจนเป็นฉาน เป็นผู้มีศีลจนเกิดญาณ
เป็นผู้ไม่มีความรำคาญ เป็นบุคคลผู้เบิกบาน
คนสมบูรณ์ด้วยการงาน จึงจะเป็นผู้ถึงนิพพาน !

(สารอศกฉบับ เม.ย.-พ.ค.๓๕)

❀ ผู้จะก้าวขึ้นสู่ความพ้นทุกข์ได้
หรือพ้นวัฏจักรได้นั้น ต้องไม่ขี้เกียจตรวจค้น
พิจารณาอย่างซ้าซาก
ใครไม่ซ้าซาก ไม่วิริยะ มานะ บากบั่น
ทบทวนแล้ว ทบทวนเล่า
ผู้นั้นจะ “รู้แจ้ง” กระจ่างธรรมไม่ได้ ไม่ได้จริง ๆ

(สารอศกฉบับ เม.ย.- พ.ค.๓๕)

☼ ข้าวมีกิน ดินมีเดิน ตะวันมีส่อง
พี่น้องมีเสร็จ เห็ดมีเก็บ ป่วยเจ็บมีคนรักษา
ข้า้หามีคนปิดกวาด ผ้าขาดมีคนช่วยซุน
ส่วนบุญต่างคนต่างทำ

(สารอศกฉบับ เม.ย.-พ.ค.๓๖)

✽ อยากเป็นลูกพ่อ หนักต้องเอา เบาต้องสู้

(สารอศกฉบับ เม.ย.-พ.ค.๓๖)

๑ ท้อไม้แท้ แท้ไม้ท้อ

(สารอศกฉบับ เม.ย.-พ.ค.๓๗)

✽ แม้เราจะขยัน สร้างสรร เสียสละอยู่ในโลก
ซึ่งย่อมเกิดลาภ เกิดยศ เกิดสรรเสริญ
ย่อมมีรูป-รส-กลิ่น-เสียง-สัมผัสนอก สัมผัสใน
เพราะไม่ได้หนี แต่อยู่เหนือด้วยจิต
ที่เป็นเจโตวิมุตติ - ปัญญาวิมุตติ แท้ๆ

(สารอศกฉบับ เม.ย.-พ.ค.๓๗)

☼ ปราชญ์จะไม่สร้างอำนาจให้แก่ตนเอง
จนคนเกรง ไม่กล้าตี ไม่กล้าท้วง
ผู้แคลฉลาดจะสร้างอำนาจให้แก่ตนเอง
จนคนเกรง ไม่กล้าตี ไม่กล้าท้วง

(สารอศกฉบับ เม.ย.-พ.ค.๓๗)

* ผู้ใดเห็นความเป็นสภาวะ ในสิ่งที่เป็นสภาวะ
ผู้นั้นคือ ผู้มีสภาวะ
ส่วนผู้ใดเห็นความเป็นสภาวะ ว่าเป็นสิ่งอสภาวะ
ผู้นั้นคือ ผู้ไม่มีสภาวะ

(สารอโศกฉบับ มี.ค.– เม.ย.๓๘)

☆ สัตว์โคลงบางชนิดเท่านั้นที่อยู่ร่วมหมู่ร่วมกลุ่ม
แล้วมีการพัฒนาตนให้เป็นประโยชน์ต่อหมู่กลุ่ม
นอกนั้นส่วนใหญ่ไม่มีประโยชน์แก่กันเลย
หาอยู่หากินกันไปอย่างนั้น
และที่เป็นประโยชน์นั้น
ก็ไม่มีอะไรมากไปกว่าหาอยู่หากินร่วมกัน
ช่วยกันในสังคมและครอบครัวของสัตว์นั้น ๆ
เช่น ผึ้ง นี่เป็นสัตว์โคลงที่เป็นตัวอย่างที่ดีที่เห็นได้ชัด
แต่มนุษย์นั้นทำแล้ว ทำชั่วได้มากกว่าสัตว์
กอบโกย เอาเปรียบเอารัดได้มากกว่า
อาตมาอยากจะช่วยผู้เป็นใหญ่มีอำนาจในสังคมมากที่สุด
เพราะถ้าช่วยได้ จะช่วยประเทศชาติได้มาก
แต่เขาไม่ได้ศรัทธาเรา
จึงไม่มีประโยชน์เหมือนหมาเห่าเครื่องบิน
จึงไม่ต้องไปคิดให้เสียพลังงานทำไม?

(สารอโศกฉบับ เม.ย.–พ.ค.๓๙)

♣ ทุกวินาที ทำความยินดีให้มีพลัง

(สารอศกฉบับ เม.ย.-พ.ค.๕๐)

* การทำงานอะไรก็แล้วแต่
ขอให้มีความศรัทธาในงานนั้น
ความสัมฤทธิ์ผลที่เกิดขึ้นแล้ว
แม้ไม่มีคนเห็น ไม่มีรางวัลตอบแทนก็ไม่เป็นไร
อย่างน้อยก็เป็นความภาคภูมิใจ ที่เราได้ทำดี

(สารอศกฉบับ เม.ย.-พ.ค.๕๑)

☼ คุณธรรมที่สูงสุดในมนุษย์
ควรจะได้แก่ตนนั้นคือทุกสิ่งทุกอย่าง
ที่เรากำลังแสดงบทบาทอยู่ในโลกนี้นั้น
มันไม่ใช่เราทำเพื่อตัวเองดอก
เรานั้นคือเครื่องจักรกลชั้นพิเศษยอดเยี่ยม
ที่ให้พลังกาย พลังใจแก่ผู้อื่น
และเป็นเครื่องจักรกลชนิดเจียบ ชนิดสุภาพ
และเก่งที่สุดก็คือเป็นเครื่องจักรกลชนิดที่
สามารถใช้กับเครื่องจักรกลทุกเครื่องในโลก
ได้อย่างกลมกลืน ประสมประสาน
มีประสิทธิภาพพดีที่สุด

(สารอศกฉบับ เม.ย.-พ.ค.๕๑)

❁ ถ้าทำงานเพื่อตัวเอง หวังแต่เงินทอง
แล้วจะรู้สึกทุกข์ รู้สึกหนัก
และจะเกิดอาการเครียดไปกับงานได้ง่าย
เพราะได้เท่าไรรัๆ ก็ไม่พอ
แต่ถ้าทำงานเพื่อผู้อื่น เพื่อสังคมส่วนรวม
ทำงานแบบปฏิบัติธรรม ฝึกดุจิตไม่ให้โลภ
และมีความสุขกับผลของงานที่ได้ทำแล้ว
ก็จะเห็นได้ว่า จิตที่คิดจะให้นั้น
มันเบาสบายกว่าจิตที่คิดจะเอา

(สารอศกฉบับ มิ.ย.-ก.ค.๕๒)

☉ มนุษย์เจริญขึ้นได้เสมอ
ขออย่างเดียวอย่าติดแบ่น อย่าแค้น
ทำให้เจริญภิญโญยิ่งๆ ตลอดไป
อุปสรรคเป็นสิ่งสร้างเลือดขันติมิให้จาง

(สารอศกฉบับ มิ.ย.-ก.ค.๕๒)

๑ ชีวิต คือ การทำตนให้เป็นอาริยะ

(สารอศกฉบับ มิ.ย.-ก.ค. ๕๒)

❗ คนผู้ใดสักแต่ว่ามีศาสนาตามยี่ห้อ
หรือนับถือศาสนา แต่ไม่ได้ปฏิบัติตน
ให้พัฒนาขึ้นตามหลักของศาสนาจริงจิงเลย
คนผู้นั้น (ทุกคน) มีชีวิตอยู่อย่างตกต่ำลงไปๆ
ยิ่งกว่าสัตว์เดรัจฉานโดยแท้จิง
เพราะสัตว์มันคิดชั่วและทำลายได้ไม่เท่าคน
จิงชื่อว่ายิงอยู่ยิงทำลายโลก ทำลายสังคม

(สารอศกฉบับ มิ.ย.-ก.ค.๕๒)

❗ เพราะไม่กังวลในความร่ำรวย
ไม่หิวโหยในความบั้นเทิง
ไม่ปรารถนาความเป็นใหญ่เป็นโต
ไม่มีปัญหากับความเครียด
ชีวิตจิงไม่ขาดแคลนความเบิกบาน

(สารอศกฉบับ มิ.ย.-ก.ค.๕๒)

♥ สมรรถนะกับการเสียสละต่างหาก
คือคุณค่าของคน เงินเป็นสิ่งแทน
ใครเอามากๆ คุณค่าของผู้เอายิ่งลด
ใครยิ่งหลงเอาแต่เงิน ค่าของตัวเองยิ่งลด

☛ สาเหตุ ๑๐ ประการที่ทำให้หล่น (ดื่บ) จากหมู

๑. มีความไม่ชอบใจในประธานหรือหัวหน้า
๒. มีความไม่ชอบใจในหมู
๓. มีความไม่ชอบใจในความเห็นของประธาน
๔. มีความไม่ชอบใจในความเห็นของหมู
๕. แก้ไขความเป็นอยู่ของตน เข้ากับหมูไม่ได้
๖. มีความขยันเกิน จนเข้ากับหมูไม่ได้
๗. มีความขี้เกียจเกิน จนเข้าหมูไม่ได้
๘. อยู่กับหมูไม่มีความปราโมทย์
๙. เห็นหมูอื่นดีกว่า
๑๐. เห็นว่าตนดีกว่าหมู

* อาริยบุคคลแท้ ผู้ในวันจะเจริญยิ่งขึ้นเรื่อยๆ นั้น
เมื่อทำความเข้าใจให้ใครไม่ได้
หรือให้คนอื่นทำตามที่ตนเห็นดีไม่ได้
ก็จะไม่ขัดใจ ไม่ด่าว่า และไม่โทษเขาอื่นเป็นอันขาด
แต่จะโทษตนเองทันทีก่อนว่า
ตนยังไม่เก่ง แล้วจะปรับปรุงตนให้ยิ่งๆ
นี่คือของจริง

(สารอศกฉบับ เม.ย.-พ.ค. ๔๒)

♥ วิธีช่วยโลกหรือช่วยผู้อื่นให้มีสันติสุขแท้จริง
คือ จงพยายามค้นหาความเห็นแก่ตัวของตน
ให้ออกให้ได้มากที่สุด

(สารอศกฉบับ เม.ย.- พ.ศ.๕๒)

๕๐ การที่เราหมัดกำลังใจทำงานนั้น
เป็นธรรมชาติของกิเลส
หากมีปัญญาเข้าใจการเกิดมาเป็นมนุษย์
เพื่อทำประโยชน์ มิใช่เพื่อทำลาย
คนเรามีทั้งคนดีและคนเลว
แต่สามารถปรับให้เป็นคนดีได้
โดยมีศาสดา มีนักปราชญ์คอยชี้แนะ
ในการจัดการกับกิเลส (ตัวเหตุที่พาเลวร้าย)
นักปฏิบัติธรรมไม่นำเกิดความแข็ง เหนียวหน่าย
เพราะพุทธะ คือ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานร่าเริง
คนเราเกิดมาเพื่อผลิต และสร้างสิ่งดีงาม
ให้แก่โลกตามความสามารถของปัจเจกบุคคล
เกิดมาพึงฝึกตนให้เป็นคนประเสริฐ
ผู้นั้นแหละเป็นคนดีที่ได้เกิดมาในโลก

(สารอศกฉบับ ม.ค.๕๒)

❁ สิ่งที่เราต้องการนั้น
มันไม่ใหญ่โตอัครฐานอะไรดอก
ง่าย ๆ ง่าย ๆ ชัยน ๆ รู้จักพอดี
มีความซื่อสัตย์ มีเมตตา
เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นเสมอ ๆ
ชีวิตเหมือนดอกหญ้า
แต่มันใหญ่ยิ่ง เป็นมหาพลังเย็นโอบอุ้มโลก

(สารอศกฉบับ เม.ย.-พ.ค. ๔๒)

♣ การได้ “ให้” แก่ผู้อื่นเสมอ
หรือผู้ได้ทำการเสียสละนั้น
ก็เป็นคุณธรรมที่เลิศ ที่ยอดแล้วสำหรับผู้ทำ
ยิ่งเราได้ให้ หรือได้เสียสละด้วยปัญญาว่า
นี่สมควรหรือไม่สมควร แล้วจึงให้ จึงเสียสละ
ก็ยิ่งเลิศ ยิ่งยอดยิ่ง
และที่สุดเราให้ด้วยจิตสงบ จิตเฉย
เสียสละด้วยจิตเปล่า
ไม่ต้องการอะไรมาตอบแทน
ให้โดยไม่มีจิตคิดแลกเอาอะไร
แม้แต่เพียงผลอยึดเอาคุณธรรมความดีไว้
เพื่ออวดอ้าง ชมกับผู้อื่นก็ไม่มี
ก็ยิ่งนั่นแหละคือ ยอดธรรม
เลิศมนุษย์ สำหรับผู้ทำได้ เป็นได้

(สารอศกฉบับ ธ.ค.๔๒)

* จงรีบลงมือทำงานนั้นเดี๋ยวนี้
เพราะแม้งานนั้น สุดท้ายจะยังไม่เสร็จ
ก็ดีกว่ายังไม่ได้ลงมือทำเลย แน่แน่นอนที่สุด!

❁ ตัวธนบัตรไม่ได้มีคุณค่า
ธนบัตรเป็นเพียงสิ่งแลกเปลี่ยน
ตัวคุณค่าคือสัจจะ
คือกรรมที่ได้ให้ ได้เสียสละจริงต่างหาก
ทุกวันนี้สังคมมีแต่หลอกกันไปหมด

(สารอโศกฉบับ มิ.ย.๕๓)

❁ “เห็นดีจริง” คือประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่
เมื่อไรที่เข้าถึงสภาวะนี้จริง
พลังมหาศาลจะเกิดตามมา
เมื่อดีจริงต้องให้คนอื่นได้ต่อ
แม้จะเหนื่อยแสนเหนื่อย แม้จะหนักแสนหนัก
นี่คือการกตัญญูต่อพระพุทธเจ้า
นี่คือการกตัญญูต่อศาสนา
และนี่คือการสืบทอดศาสนา

* จงเห็นค่าของคน เหนือกว่าผลของงาน

(สารอโศกฉบับ พ.ค.๕๕)

❖ ชีวิตนี้เกิดมาเพื่ออะไร?

เกิดมาเพื่อตาย...!

ถ้าอย่างนั้นเกิดมาทำไม?

ก็เกิดมาทำงาน...!

ทำงานเพื่ออะไร...?

เพื่อจะได้ตายไปอย่างไม่สูญเปล่า

สมกับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์

เพราะมนุษย์นั้นจะมีค่าก็อยู่ที่...

เป็นผู้มีพลังสร้างสรรค์ที่ถูกธรรมแท้ๆ

และเป็นผู้มีเลือดเสียสละที่ไร้กิเลสจริงๆ

ดังนั้น ผู้รู้แล้วอย่างนี้จึงเป็น “คนงาน” แท้ๆ

ที่ทำงานด้วยวิจาร์ณญาณและเต็มแรงงานอย่างสำคัญ

ไม่ประมาทอยู่ทุกวินาที จึงเป็น “คนให้” จริงๆ

ที่ให้ความรู้ว่าจะเสีย ว่าสละ

อย่างไม่มีเศษของความคิดแลกเปลี่ยนตอบแทน

หรือเศษของความหวังจะได้อะไรมาสนองตนเลยจริงๆ

❖ แข็งแรง เข้มขัน ทนทาน

ยืนนาน แน่นลึก นึกนบ

(งานมหาปวารณา พ.ย.๔๕)

